

KÖZÉRTDEK

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS GAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

AZ ORSZÁGOS M. KIR. SELYEMTENYÉSZTÉSI FELÜGYELŐSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadóhivatal: Széchenyi-utca 140. szám.

TELEFON-SZÁM: 22.

Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.

HIRDETÉSEK

legutánosabb számításal, díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő:

BODNÁR ISTVÁN.

Belmunkatársak:

JANOSITS KÁROLY. KOVÁCH ALADÁR.

Kiadja Báter János nyomdája Szekszárdon.

Szerkesztőség: Széchenyi-utca 1085. szám.

Ide küldendők a lapot érdeklő összes közlemények.

ELŐFIZETÉS:

egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.

NEPTANÍTÓKNAK,

ha az előfizetést egész évre előre beküldik: 5 kor.

Küzdelem a nemzetköziséggel!

A ki figyelemmel kísérte az O. M. G. E.-ben lefolyt közgazdasági előadásokat, melyeket az illusztris egyesület a múlt évi aratósztrájk érdekében rendezett, gyönyörködhetett a vidéki gazdasági egyesületek előadóinak érdekes és nagyon tanulságos előadásában, másrészt megnyugodhatott a részben, hogy a mikor széles e hazában mindenki csak politizál, van egy egyesület, mely szíven viseli Magyarországnak közgazdasági dolgait és már idején szervezi és vérteti a gazdatársadalmat a bekövetkező katasztrófára.

Ezekből a tanulságos előadásokból, a melyekben képviselve voltak Fejér, Tolna, Somogy és Veszprém vármegyék gazdasági előadói vagy gazdasági egyesületi titkárai, most *Rubinek* Gyula az O. M. G. E.-nek ügyvezető titkára, egy hatalmas javaslatot terjesztett az egyesület elé.

Ebben a hatalmas koncepciójú javaslatban részletesen megtaláljuk a múlt évi sztrájk kitörésének okait, valamint azokat a tenni valókat, melyeket a jövőben a gazdatársadalomnak végre kell hajtania. Jellemző a mos-

tani viszonyokra, hogy miként valamennyi előadó, úgy *Rubinek* is a sztrájkot végső eredményben az izgatásra vezeti vissza.

A múlt évi dunántuli sztrájk az egész vonalon szervezve volt.

A munkások, lettek cselédek, vagy aratók, mindenütt határozott, előre megállapított követelésekkel léptek fel. A dologra nézve nem maradt el az áldatlan politikai helyzetnek demoralizáló hatása. A mint Tolna vármegyének gazdasági együtitkárától hallottuk, a sztrájkolók imígyen érveltek: Az ország törvényen kívüli állapotban van, tehát a törvények hatálya is fel van függesztve. Miután az aratási szerződés a munkástörvények alapján kötött meg, egyszerűen az sem érvényes. Vagy pláne vakmerőbb, a mit *Hoyos* gróf, a Somogymegyei gazd. egyesület elnöke hallott a sztrájkolóktól: „mert nincsen törvény, most már azt csinálhatjuk, amit akarunk,” vagy: „a király sem tartja be esküjét, hát miért tartjuk be mi a szerződésünket.”

Nem kell megerőltetnünk magunkat, hogy ebben a logikában ráismerjünk a nemzetközies logikájára. A lelketlen agitátorok, a kik már nem

elégedtek meg az utcával és a városi műhelyekkel, kimentek a vidékre s ott a józan és becsületes földmunkások között efféle logikával szervezték az arató és cselédsztrájkot.

De hát kérdezem, hol van az a mag, mely kikeljen, ha arra alkalmas talajba nem kerül? Hol van az a szép beszéd, melynek a magyar ember felüljön, ha lelke nem rajzolgatná örökösen maga elé elhagyatott helyzetének vigasztalan képeit?

A múlt évi dunántuli munkásmozgalmaknak voltak igenis egyéb okai is, a melyekért felelőssé kell tennünk a gazdákat és a társadalmat.

Igy az aratóknál fontos körülmény volt az, hogy a megelőző évben nem volt se eleség, se kukoricza, se burgonya. A mihez hozzá járult még a *sertésvész*. Sokan adósságba keveredtek, mert pénzelni másból a paraszt nem tud, hacsak a sertésből. Sokalták az aratók az *indirekt adók* nagyságát és a *robotnapoknak* némely uradalomban szokásos tulságos nagy számát.

Bizony szinte elképedéssel olvassa az ember a besztercebányai iparkamarának jelentéséből, hogy van ebben

TÁRCZA.

A nemzet ünnepén.*

Ránk virradt újra ez a szent nap...
Hajnaltugárzó, rózsás fényben;
Emléket lelkünk híven őrizi,
... Megünnepeljük örök ellen!
Nagy márczius szép idusának
Egél varázsló bűvös lángja:
Öröm helyett — ma szívet őrlő
... Bús könnyet hajtasz szempillámra!...

Hatalmas volt a nemzet aznap,
Mint óriás szökellert talpra:
Elszántan küzdvén szent jogért,
— Ki is viotta vas, izmos karja.
Világámulva csodát művelt,
Billineset oldott, zúzott széjjel
Mi lehullt akkor... most megint e
... Rabláncz alatt nyög tespedéssel!

Az ország fájat, — mely már szépen
Gyümölcsöt értelt, lombot hajtva, —
Rút ellen mérges, vad dühében
... Fejszékkel vágja, hasogatja!
S le vasketrecbe zárt oroszán,
Nagy némaságban, — mítsem léve:
Nyugton csak nézed, gondolkodván,
Mikor, mi lesz a harcznak vége?

* A múlt számra elkésve érkezett.

Szép márcziusnak idusán, hogy
Kezünk megint csak lánczra verve;
Keserv, kín ölve tép, marcangol,
... Könny árja reszket, ég szemembe!
Remegek érte, drága nép, hogy
Most dölsz görnyedve rabigába;
Mit őseink kivívtak aznap,
Ma vész el gyáván, sirba szállva!

Lobbanj föl újra! fényes oszlop,
Állj talpra nemzet, — esküdjél meg:
Szabad hazáért holtig küzdve,
... Földáldozod gyémántod, véred!
Vállvetve harczolsz, lánczot törve,
... Kálváriától Kánaánig:
Hadd emlegessék mindörökre
Árpád hőslékü unokáit,
— Föltámadásunk nagy csodáit!

SZENDRŐI JÓZSEF.

Egyiptom.

Irta: Dr. Tanárky Árpád.

IV.

De ha megnéztük a mecseteket, el ne mulasszuk megnézni a temetőket, a halottak városát sem.

Ha keleti irányban menve kísétálunk a városból s elhagyjuk a még mindig épségben fennálló falakat, elkezdődik a temetők birodalma. Valami szokatlan sajátságos lát-

ványt nyújt a sűrűn egymás mellé leállított siroszlopok sokasága. A város élénk zaja után a sivatag siri csendje megdöbbentőleg hat ránk; még csak néhány lépésnyire a legélénkebb forgalomtól s már benne vagyunk a legkietlenebb sivatagban. A naptól kiégett kövek között egyetlenegy fa, egyetlenegy fűszál sem látható, a vegetációnak semmi nyoma; s mintha a növényzettel együtt az élő lények is eltűntek volna, sehol egy emberi alakot nem látni. Csak néha vonul át az uton egy-egy távol vidékről jövő karaván, melynek tevéi hosszú sorban csendesen lépegetnek egymás után.

Ha tovább megyünk a Mokattan hegy-ség kopár sziklái irányában, nemsokára elérjük a sirok völgyét, egy nagy kiterjedésű temetőt, hol a sziklás talajban a kisebb-nagyobb sirkövek ezrei, mint halottak a csata-teren úgy hevernek szerteszét. A kietlen, sivar vidék még borzalmasabbá teszi a halottak városát. A mi klimánk alatt még a legkopárabb területnek is meg van a maga növényzete, holmi giz-gaz, kóro mindenütt megterem; de itt ahová a Nilus éltető cseppjei el nem jutnak, megszűnik a vegetáció minden nyoma s kezdődik a sivatag kimerítő sivarvársága.

E vidéken járva, ha birjuk a hegymászást, ne mulasszuk el a Mokattan hegy csúcsára felmenni, mert fáradságunkat bőven kárpótolja az elragadó kilátás, mi innen a

az országban egy tót község, melynek csak 572% a pótdója.

Mint jogos panaszok merültek fel még: a rossz bánásmód, csekély bér, tehén tartás megvonása, silány minőségű konvenczió, rossz lakás, a bérföldeknek legrosszabb helyen és nem a kikötött nagyságban való kiszolgálása. Nem térhetünk ki valamennyire, csak a legjellemzőbbekre.

Hogy egyes uradalmakban nem találjuk meg gazda és cseléd között a kölcsönös megértést, a régi patriarkális életet, a kor szellemében van. Ha majd a gazdatársadalom jó része tisztában lesz azokkal a szociális köteleességekkel, melyek e tekintetben rája várnak, más lesz a viszony földes ur és cseléd között.

Főleg nélkülözik a humánus bánásmódot azok a cselédek, a kik némely bérgazdaságban szolgálnak. Ezeknél tisztelet a kivételnek, se ünnepe, se vasárnap, semmi nincs, csak zsarolás, emberrel földdel egyaránt.

Rossz a cseléd konvencziója! Ez is így áll sokhelyen. Némely helyen nem egyéb a cseléd konvencziója, mint szem. A mihez még az is hozzájárul, hogy azt nem a törvényesen előírt úrmérték szerint szolgáltatják ki, úgy hogy a cseléd el van tűtve az ellenőrzés jogától.

A rossz lakásvizonyokról nem szólok, ismerjük valamennyien. Ez a legjogosultabb panaszok egyike.

A felfelé való törekvés az emberi haladásnak egyik legfontosabb rugója, mondja Rubinek. Nagyon természetesen következik tehát ebből az a következtetés, hogy a sorsunkon való javításnak, az előre való törekvésnek utait és módjait elzárni nem lehet, nem szabad.

A mezőgazdasági munkások és cselédek igényei a lefolyt egy-két év-

tized alatt nagyon megnövekedtek és a magyar gazdatársadalom csak nagyon keveset tett arra nézve, hogy ezekkel a megnövekedett igényekkel szemben, nyújtson is jobb munkakeresetet a cselédjeinek.

A magyar gazdatársadalomnak mielőbb rá kell térnie a helyes és józan szociális politikára és az *intenzív gazdálkodási rendszerre*. Meg kell teremtenünk mielőbb a *mezőgazdasági ipart*, hogy megtudjunk élni a jobb munkakereseti viszonyokat is teremthessünk a munkások részére. Örömmel üdvözlöm a mozgalmat a *Szekszárdon megalapítandó cognac-gyár ügyében*, a mely cognac-gyárnak különben már régen állania kellene Szekszárdon.

A létért való küzdelem a földi élet rugója, ugyancsak mondja Rubinek, ezen változtatni akarni nem egyéb az ábrándnál.

A mire pedig a szociáldemokrácia törekszik, az nem más, mint megszüntetni a létért való küzdelmet. A mire a szociáldemokrácia törekszik, az nem egyéb, mint általános megelégedettség állapota, a mikor az emberiség társadalmi és anyagi téren egyenlő lesz; de hát ez nem egyéb merő utópiánál, mert a társadalmi evolúció állandó lesz, míg a világ világ lesz s egy olyan állapotnak az elérése, a mikor az emberiség felfelé való törekvésének célja többé nem lesz, ez lehetetlen, ez utópia.

Szervekedik ellened pedig gazdatársadalom a szociáldemokrácia. Maga a kormány támogatja ezt a szervekedést. Csak nemrég hagyta jóvá a belügyminiszter az *»Országos Földmunkások Szövetsége«* alapszabályait, a melynek határozott célja a mezőgazdasági munkás érdekeinek megóvása a munkaadókkal szemben. Leg-

utóbb pedig egy szociálista képviselő ugyanilyen tendenciával szervezi a nagy magyar alföldön az u. n. *paraszt pártot*.

A munkásod, a cseléded szervekedik ellened magyar gazdatársadalom, csak te akarsz maradni szervezetlenül? Vajta, 1906. márczius hó.

Kirchner József.

Czigánymisszió.

Alig van oly lap — akár fővárosi, akár megyei, — a melynek hírvivata egy-egy kőborezigányok által végbe vitt betőrésről, lopásról, utonállásról, rablásról, gyilkolásról ne emlékezzen. A cigánykérdéssel már a kormányok is foglalkoztak, hogy mikép lehetne azt a közveszélyes népfajt megfékezni, ártalmatlanná tenni. Próbálták kényszereszközökkel egész az emberirtás kegyetlenségéig: próbálta nem kisebb ember, mint boldogult József főherceg, a legodadóbb emberszeretettel, a civilizáció számára megnyerni. Mindezek a kísérletek hajótörést szenvedtek.

Egy kísérlet volna még, a melyet még nem tettek meg, egy ut, a melyen még el nem indultak: a cigánymisszió.

Igaz, hogy cigányaink már nem pogányok, de valljuk meg, hogy csak névleg keresztények. Meg vannak keresztelve, de az Úr üdvözítő, újjászültő, erkölcsnemesítő tudományában nyertek-e eddig oktatást? Gyermekük részesülnek-e keresztényi nevelésben? Értem különösen a sátorozó vándorcigányokat, a kik a szentkeresztiséget és a barmalkozást csupán koldulási eszköznek használják, hogy ajándékokat kapjanak.

Olvastunk valamit több év előtt a lapokban, hogy — már nem emlékszem hol — egy sátorban született, cigány nemzetségből származott ifjú papnak, nagy ünneppel tartották első miséjét. Azt gondoltam, meg van törve a jég, az Úrnak ezen fölavatott szolgálja apostolává lesz nemzetségének, és terítőként elmegyen, nem emberevöklöz, hanem tulajdon véreibe, leereszkedik hozzájuk s legszebb feladatául ismerendi, hogy azok közül minél többeket megnyerjen, használva mindazon eszközöket, melyekkel egy

városra nyílik. Különösen szép ez a látvány naplemente tájon, midőn a piramisok megett leáldozó nap tündéri fénye borítja a messze elterülő várost lapos tetejű házaival, kupoláival, karsu tornyaival együtt. A mi ködös északi hazánkban még a legtisztább nyári napon sem láthatunk ehhez hasonló világitást. Amint a nap lebukik a láthatáron, egyszerre tűzpiros színben gyullad ki a nyugoti ég, mely mint valami görög tűz, szokatlan fényben világítja meg az egész tájat. Később a piros szín minden árnyalatán átmenve, lassanként ibolyaszínűvé változik át s mialatt a csillagok felgyulnak az égen, végre teljesen elenyészik.

Kalifák sírjai.

A halottak városában járván, midőn a magaslatra feljutunk, egy kopár, sziklás hegyektől körülvevett völgy terület el előttünk, melyből büszke kupolás épületek egész csoportja emelkedik ki. Ezek a kalifák sírjai. Egy egész város, számos utcával, sok tornyos palotával kisebb-nagyobb házakkal — mind a halottak számára. Ugy tűnik fel az egész, mintha valami varázslat folytán kerültek volna ide a fejedelmi fényt, hatalmat és nagyságot hirdető épületek abba a kietlen sivar embertől nem lakott völgybe. Kalifák sírjának nevezik ezeket az építményeket,

de az elnevezés nem helyes, mert nem a hatalmas bagdadi kalifák hamvai nyugszanak itt, hanem a későbbi dynastiák fejedelmek.

Legtöbbről azt sem tudjuk, hogy melyik uralkodó földi maradványait rejti. A legszebb sírmecsetek egyike az itt látható Gama el Kait bey, melynek belsejében az alapító szultán mauzoleuma mellett két granit sziklát mutogatnak, melyeken a próféta lába nyomai láthatók. E köveket Kait bey Mekkából hozatta ide. A már erősen megrongált épület fő ékessége a művészi kivitelű 3 emeletes minarét.

Egy másik mecset — a Barkuk szultán mecsetje. A 14-ik század vége felé épült s őrzi az alapító szultán s utódainak földi maradványait; két tornya és két kupolája van; az egyik kupola alatt a család férfi tagjai, a másik alatt annak női tagjai nyugszanak. A vallás szigorúsága még holtuk után is elválasztja a két nemet egymástól.

Az arabs művészet élénken emlékeztet a pusztákra, honnan a nép eredetét vette; a karsu minaretek a pálmáit, a mecsetek kupolái a beduinok sátorát juttatják eszünkbe. Az arabs mielőtt a világtörténelemben feltűnt volna, sátorban lakó, egyik vidékről a másikra vándorló nomád nép volt. Midőn a

mohamedán vallás megalapítása után szét-szórt törzsekből államalkotó nemzetté tömörült, csodálatos gyors tanulmányosságával rövid idő alatt elsajátította az akkori világ műveltségét, a görögök tudományát, a perzsák, Kaldeusok, régi egyiptomiak s a bizanciak építő művészetét, s a stylust saját izlése szerint átalakítva, megalapította az arabs művészetet, mely századokon keresztül felültulta a keresztény Európa összes műveltségét.

De az arabs s egyáltalában a mohamedán művészet már születésével magával hozta a maradiság, a conservativizmus gyógyíthatatlan betegségét. Amint a vallásban, ép úgy a művészetben is szigorú dogmákhoz ragaszkodik, melyektől eltérni bűnnek tartaná. A különböző századok alkotásai ugyanazon stylusban s ugyanolyan kivitelben épültek, mintha csak a rengeteg idő, mely a böles Harun al Rasid kalifa óta a mostani khedive Abbas Hilmi basa uralkodásáig eltelt, nyomtalanul repült volna el a Nilus és a sivatagok felett. A mohamedán művészet most is ott áll, ahol ezer év előtt a bagdadi kalifák idejében; azaz, hogy most már nem áll ott, mert ahol haladás nincs, ott okvetlenül bekövetkezik a hanyatlás.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testerőt, megszünteti a köhögést, váládékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mínthogy értéketlen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkeset „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Sváj),

„Roche”

Kapható orvosai rendelésre a gyógyszerárban. — Ára üvegenként 4.— koronán.

ker. kath. pap rendelkezik, hogy megtérítse őket a cselekedetekben gyümölcsöző hitre. Erről azonban nem olvastam semmit. Volt-e benne Pál apostol szelleméből csak egy parányi részecske is, a ki így kesereg: „Kivánnék én a Krisztustól elszalasztott átok lenni az én atyámfiaiért, kik nekem test szerint rokonim?” (Róm. lev. IX., 3.) nem tudom.

Ha már felütöttem a bibliát, fordítsunk még egy lapot, ott olvashatjuk ama boldogtalan népfaj mentségét: „A hit a hallásból vagyon. Mi módon halljanak pedig prédikáló nélkül? Mi módon prédikáljanak pedig ha nem küldetnek?” (Róm. lev. X, 14, 17 o.)

Tehát küldeni kellene hozzájuk: ez volna a misszió. A magyar kath. egyháznak kellene küldeni misszionáriusokat az ő szegény, tudatlan, a vallásban neveletlen s e miatt a bűn és nyomor fertőjébe merült gyermekeihez. Ezek sem rosszabbak, mint a bálványimádó, emberevő vadak, és ezek itt vannak, nem messze tengereken át, csak a falu végére kellene hozzájuk kimenni s az ő putriáikban, füstös sátraikban köztük letelepedve, szeretettel, mindent tűrő szeretettel „kényszeríteni” őket, hogy a ker. civilizáció asztalánál a ker. erkölcsiség menyegzői ruhájában foglaljanak helyet.*

„Hiu ábránd, hiábavaló kísérletezés!” Nem, én hiszem, hogy az Urban való munka nem hiábavaló! Ha a gazdag és hatalmas magy. kath. egyház meghozza azt az áldozatot, vagy annak csak parányi részét, a mit a pogányok megtérítésére fordít, egy jól szervezett cigánymisszióra: a siker el nem maradhat.

A cigányok, nálunk, a műveltségnek különböző fokozatain állanak. A legalsó fokozatot a sátorozó, ugynevezett oláh cigányok foglalják el. Egyedüli munka a mit üznek a kolompárosság, de világos, hogy a mily kis mértékben és a mily kezdetleges számszámokkal ezt az ipart üzik, ebből meg nem élhetnének. Fő keresetük a csalás, a lopás, rablás, a koldulás, az asszonyok jüvendőmondása. Erkölcsileg sokkal magasabb fokon állanak a teknővájó cigányok. Ezekről tudjuk, hogy nem lopnak, nem rabolnak, asszonyaik kártyát nem vetnek, hanem szegényes keresményüket koldulással pótolják. Következnek aztán a faluvégén megtelepe-

* Megeselekedhetnek ezt a más vallásnak papjai is. Szerk.

dezt, nyáron vályogvető, télen muzsikusz cigányok és a lókupeczek. Ezek, ha a civilizációnak magasabb fokán állanak is, mint a teknősök, erkölcsi tekintetben alig állnak fölöttük, a mennyiben csálnak, lopnak, asszonyaik kosaraznak, koldulnak. Ezek közül válnak ki egyesek, kevesek, a kik elemi iskolát végzve, valóságos civilizált életet élnek, napszámba is eljárnak, cselédnek is elszegődnek, s akad közülük olyan is, a ki évtizedeken át kipróbált becsületességével, megbízhatóságával közbizalomban részesül, p. o. mint levélhordó, postakocsi, községi szolga. Kiténtetésben, jutalomban kellene az ilyeneket részesíteni. A mily kevés ágát üzi a cigány a kézi munkának, ép oly egyetlen ágát műveli a művészetnek. Ertem a zenét. Ebben már excellál. De úgy hiszem, a Garaiak, Zsolnai Ferkók, Rácz Palik, Rigó Jancsik nem a sátorozó cigányok közül valók. Mindnyájukra ráférne a ker. vallás erkölcsnemesítő befolyása, mert, a kivételektől eltekintve, általában hiányozni látszik náluk a kitartó munkásság, a becsületesség, a józan takarékos iránti érzék, vallásosságuk is csak a külsőségben nyilvánul, a mint nem rég olvastunk egy parádés cigánytemetésről, mely a megyei székváros utcáján elsőrendű látványosság számba ment.

Tekintsék a cigányságot olyannak, mint kinn a külmisszióban megkeresztelteteket. Ezek sem lesznek emberevőktől azonnal élő jó cselekedetekben gyümölcsöző hitű keresztények; de a misszió tart fenn közöttük részükre iskolákat, kórházakat, szeretetházakat és egész más elbánásban részesíti őket, mint az egyház törzsökös hiveit. Egy megkeresztelt pogány átlag, több mint ezer koronájába kerül a misszió: egy, a valódi ker. civilizációnak megnyert cigány nem érne meg ennyit?

Egy pap.

Tolnavármegye tavaszi közgyűlése.

Tolnavármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 21-én tartotta szokásos tavaszi rendes közgyűlést. Gróf Széchenyi Sándor ismert körlevele, a vármegyei tisztviselők jövő sorsa, egyes tisztviselők lemondása, szóval mai szomorú közállapotaink hetek óta foglalkoztatják itt is az elméket, cseppet

Tegyünk most egy sétát a város ellenkező vége felé, amerre buja növényzetű kertek közül pompás villákat látunk kikandikálni. Itt vannak a kairói előkelőségeknek a kedve családjához tartozó hercegeknek nyaralói, hol óriás sykomor fák és pálmák rejtik el a kíváncsi szem előtt a tropicus növényzettel ékeskedő parkokat, melyek kiérnek egész a Nilus partjáiig szemben Rhoda szigetével, hol mint a biblia tanítja a Faraó leánya egykor a gyékényből font kosárba helyezett csecsemő Mózeset a folyó vizéből kifogta.

Leérünk végre a Nilus partjához, s előttünk látjuk az egész országnak termékenységét s az éltet adó nagy folyam szöke hullámaint hömpölyögni. Nilus nélkül Egyiptom kietlen terméketlen pusztaság volna, növényzet s élet csak ott van, ahová a folyó kiöntése élér, de ott aztán csodálatos a földnek termékenysége.

A Nilus minden évben egyszer megárad, s midőn az áradás bizonyos fokot elért, megereztik a csatornák zsilipeit mire a viz elönti a földeket, termékenyítő iszapot hordva magával mindenfelé, amerre csak a szerteágazó csatorna hálózat élér.

Midőn aztán az áradás megszűntével a folyó régi medrébe vissza tér, visszaeresztik a vizet s kezdődik a mezei munka a szántóföldeken. Csatornázás nélkül földet művelni egyáltalában nem lehetne, mert itt az esőzés oly kevés, hogy alig számba vehető. A tengerparton és a delta vidékén még gyakrabban vannak télen esős napok, Kairóban már alig esik 5—6 nap egy évben, felső Egyiptomban pedig egyáltalában sohasem esik; ott az eső teljesen ismeretlen fogalom.

sem csodálatos tehát, hogy olyan nagy érdeklődéssel várta mindenki ennek a közgyűlésnek lezajlását. Már féltíz óra tájban hatalmas rajokban lepték el a bizottsági tag urak a vármegyeház ősi tanácskozó termét, mely ez alkalommal mintha megfiatalodott volna. A régi komoly, sőt inkább komor búszék helyét modern filigrán Thonet székek foglalták el, derűsebb külsőt kölcsönözve az egész teremnek. A karzat is megtelt előkelő hölgyközönséggel.

Tíz óra előtt pár perczel hatalmas eljenzés hangzott fel. Dóry Pál alispánnak szólt, ki elfoglalta az elnöki széket.

Üdvözölve a megjelenteket, a közgyűlést hosszabb hazafias beszéddel nyitotta meg. Azzal kezdte, hogy az elnöki tisztet sohasem érezte ilyen terhesnek. Pillantást vetett a multba, amelyben nem egyszer jutottunk válságokba, de az, sohasem volt ily zsidbasztó hatással a közéletre (Rátkay: Nem kel ily tragikusan venni a dolgot!) A pusztaszeri vérszerződés, nemzeti alkotmányunk azt rendeli: hogy ebben a hazában a nemzet és a király csak együtt parancsolhatnak. Utal azonban reá, hogy e két tényező megtévesztésével az országglás tisztéből ki van zárva a nemzet s az országgyűlés feloszlásával a tomboló hatalom az alkotmányos szervezet egyik ágazatára is reá tette a kezét. Kivánatosnak tartja ezért, hogy a régi vármegyék — a melyek az alkotmány bástyája nevét viselték hajdan, most is védbástyául szolgáljanak. A mostani nehéz időkben bölcs, mérsékelt, de azért határozott hazafias végzésekre van szükség. Azért nehéz a helyzet, kéri tehát, hogy bizalmukkal ajándékozzák meg. Ezen nehéz válság az oka, hogy most ő elnököl, mert a válság elszóltotta helyéről a főispánt, aki 21 évig volt a törvény és alkotmány értelmében a vármegye feje. Érezte az ő hiányát, nem zárkozhatik el érzelmeinek kinyilatkoztatása elől, mert ifjusága óta szemtanuja volt annak a lelkesedésnek önzetlenségnek, mellyel a volt főispán a haza és vármegyéje ügyeit szolgálta. Legfényesebb bizonyítéka ennek, hogy főispánsága 10 éves jubileuma alkalmával 1894 decz. 10-én, teljes számmal jöttek össze jubileumára a vármegye bizottsági tagjai s már akkor elhatározták, hogy arczképét megfestetik. Régen készen van már a kép, de a távozó szerénykedése miatt csak most nyílt reá alkalom, hogy a közgyűlés termében kifüggesztesse. Azt hiszi, hogy egyhangu helyesléssel

Nedvességet a föld csak a Nilus kiöntése által kaphat, igyekeztek tehát az ország lakói, már az ősi régi időkben is a folyó vizét minél nagyobb területre elvezetni s a csatornázást a lehető legtökéletesebb fokra emelni. Valóban Egyiptom gazdaságát s ősi kultúráját ennek a csatornázásnak köszönheti.

A Nilus mellett, hogy a földművelésnek legfőbb tényezője, a közlekedésnek is csaknem egyedüli s mindenesetre a legfontosabb útja. Árbóczos és vitorlás hajók, az u. n. dahabijék ezrei hasítják az ősi folyó hullámain; ezeket a festői járműveket használja Egyiptom népe ezredévek óta, a régi hatalmas faraók alattvalói épúgy mint a mostani fellah. Itt láthatjuk a dereglye nagyságu csolnakokat, melyeknek hatalmas pálmatorzsból készült árbóczaihoz kötik a háromszögű vitorlát s melyek a föld termékeivel megrakodva, mint valami könnyű pillék lebegnek a vizeken a tengertől egészen a kataraktáig.

Heliopolis.

Ha az u. n. Abbasije külvároson keresztül Heliopolis felé sétálunk, egy francia stýlban épült kastélyt látunk az utról jobbra emelkedni a Kasr Nasr palotát, melyet a mostani khedive egyik elődje építtetett s mely jelenleg az alkirály fejedelmi vendégei számára van fenntartva. A térség, melyen a kastély épült nevezetes csatahely kétszeresen is emlékeztet Egyiptom történetében. Először I-só Selim török szultán verte itt meg az utolsó mameluk szultánt 1517-ben, s hódította meg Egyiptomot Törökország számára.

Mascdszor Napoleon tábornoka Kleber győzte itt le az arabokat 1800-ban, de a francia uralom rövid életű volt Egyiptomban, mert míg a nagy korsicai hódító napja

Mamelukok sirja.

Mielőtt elhagynánk a sirok birodalmát, nézzük még meg azt a másik necropolist is, melyet a mai nép mamelukok sirjának nevez. Itt látjuk ezeket a mauzoleumul szolgáló kupolás épületeket, míg a háttérben a már ismert Mehemed Ali kéttornyú mecsetje tűnik föl.

Kik voltak tulajdonképen ezek a mamelukok? E név eredetét — bár közéletünkben is gyakran szerepel ez a szó — sokan nem ismerik. Tulajdonképeni jelentése annyi mint: rabszolgák. A kalifák pénzen vásárolt, vagy háboruban szerzett rabszolgákból alakított testőr seregét nevezték el így, kik a későbbi szultánok alatt nagy hatalomra tettek szert. Gyakori palota forradalmak által uralkodókat detronizáltak s ültettek trónra, míg végre saját vezérüket tették meg szultánnak s a közülük kikerült dynastiák három századon keresztül uralkodtak egyiptom felett.

Még a török uralom alatt is nagy volt politikai befolyásuk, míg végre Mehemed Ali, a mostani kedive szépapja, hogy megszabaduljon tőlük, lakomára hívta meg az összes törzsfőket a kairói citadellában lévő palotájába s ott az összes 470 meghívottat lemészároltatta. Mint mondják csak egy tudott közülük megmenekedni azáltal, hogy lovastul leugratott a bástya faláról.

De legyen elég már a halottak országából; s térjünk vissza az élőkhez; mielőtt azonban eltávoznánk innen, vessünk még egy pillantást a magaslatról az alattunk elterülő 1000 tornyu városra, s gyönyörködjünk még egy perczig ebben a felejthetetlen látványban.

találkozik majd, mikor a vármegye nevében mély sajnálkozásának ad kifejezést. Biztosítuk őt ezuttal, hogy tiszteletünknek, elismerésünknek tárgya marad.

A nagy éljenzéssel fogadott beszéd után, a volt főispán bucsu levelét olvasták fel, a mire dr. Kammerer Ernő miniszteri tanácsos, szépművészeti igazgató, mint tb. vármegyei főjegyző a következő magas szárnyalású beszédében bucsuztatta el a volt főispánt.

„Nagyságos Alispán ur!
Tisztelt közgyűlés!

Az imént elhangzott bucsulevélre, szíves engedelmmel néhány rövid szóval viszhangot adni kívánok. És feladatomból kifolyólag az, hogy emlékeztet 22 esztendőre tekintsek vissza és méltatni igyekezzem, ki volt nekünk 22 éven át, akitől bucsut venni kényszerültünk.

Csak 22 esztendő, mily kevés az idők forgatagában és mennyi sok nekünk, kortársainknak. Tettenk javát, gyümölcstermő éveinket vitte el; mennyi illúziókat, mennyi reményünket oszlatta szét. A 22 év előttiéhez képest összetörteknek, kifosztottaknak érezzük magunkat. Labor atque dolor, dolor atque labor. Ugy látjuk, hogy a világ nálunk mind alább és nem feljebb megyen.

Pedig az, akitől bucsuzunk és aki 22 év előtt élünkre állt, férfias egész munkát ígért és férfias egész munkát teljesített. Hivatásának hosszú évei lankadatlan, céltudatos, önzetlen munkában teltek el azon eszmékért, amelyeket helyeseknek ítélt. Igazabban nem jellemezhetem, dicséretesebbet róla nem mondhatok.

Törekvései tetteiben nyertek kifejezést. Amint ígerte: az igazság védő paizsát tartotta párttekinet nélkül mindnyájunk fölél. Mindig egyforma volt, mindig önzetlen és mindig megbízható! Az indusoknak a naphoz intézett himnusa szerint: feltüntével, távoztában, hűségében mindig egyenlő, mindig agyanaz.

Ismerete állapotainkat, megértette óhajainkat és sikerre vezette a közjóra irányuló tevékenységünket. Nem lépett azon körbe, melyet társadalmi állása, összeköttetései nyitottak előtte, ahol tágabb működési körrel országos érdemeket, országos hírnevet és dicsőséget szerezhet. Megyéjének szeretete itt tartotta közöttünk, egy kisebb köré kívánt maradni, hogy ott használhasson, ott

le sem áldozott, a francia hadaknak ki kellett innen vonulniok.

Végig haladva a csatahelyen, elérjük Materije falut, hol egy elhagyott kertben egy ősrégi odvas sykomor fa áll, melyet a hozzáfűződő s a nép emlékezetében századok óta élő monda tett ismeretessé. Azt tartják ugyanis, hogy midőn Mária és József a gyermek Jézussal Palestinából Egyiptomba menekült, a szent család ez alatt a fa alatt pihent volna meg s midőn üldözői őket ott utolérték, a fáról egy pók ereszkedett alá s hálójával oly sűrű fátyolt font körülöttük, hogy az üldözők nem találták meg őket. E kertet Ismail pasa khedive 1869-ben III ik Napoleon nevének Engeniának ajándékozta s azóta mai napig az ex császárné bírja.

Materije falu helyén hajdan egy hatalmas nagy város Heliopolis állott vagy, mint a biblia említi On városa. Egykor pompás templomokból ma már csak ez az obelisk maradt fenn, amelyet mint a rávéselt hierogliphákkal olvasható, valamikor 2000 évvel K. e. I. Usortes király emeltetett Ra, azaz a nap isten tiszteletére. Az obelisk magassága 20 méter, de az idők folyamán annyira süllyedt, hogy most már egész gödörben van. Az obelisk a régi egyiptomiaknál az örökké valóság s az állandóság jelképei voltak s mint a napsugarának ábrázolója rendszeren az életet ébresztő Napisten dicsőségére állítottak fel, a beléje vésett hieroglifákat arannyal és elektrummal festették ki, hogy maguk a betűk is mint a nap sugarai fényt árasztanak a világba. Az arany és elektrum azonban rég lekopott s a vésések helyére darazsak rakták fészkeiket.

— Folytatjuk. —

szolgálhasson, ahova szíve vonzalmai, az ősi rög szeretete kötötték.

És ennek daczára — bár a munkában meg nem fáradt, — most mégis ő óhajtotta a választ, ő sürgette a szakítást közötte és hűséges tisztviselői kara, közötte és hűséges, szeretett népe között. Vajjon, vajjon miért? Azért, mert a lefolyt 22 esztendő sokat le-tört az ő reményei, az ő illúziói közül is. Azért, mert meggyőződése szerint meginogtak azon alapok, amelyeken eddig épített, amelyeken építeni lehet.

Egyetértés uralkodó és nemzete között meggyőződése szerint feltétele minden monarchikus államban a boldogulásnak. Nálunk éppen alapfeltétele annak, a mi fő-célunk kell, hogy legyen: hogy nemzeti irányban építhessünk tovább. És mégis más irányban keresnek most boldogulást.

Törvénytisztelet, tekintély, egymás megbecsülése, a tradíciók alapján működhetünk csak a közjó, a háza javán. Így tartotta mindig és mégis — ellenkező utakra tévedtünk.

Amily fáradhatatlan volt azon eszmék szolgálatában, melyeket helyeseknek ítélt: ugy semmi meg nem tarthatta egy oly irány képviselőjében, mely nem az ő eszményei felé vezet. Nem a régi kapocs, amely ide hozta, nem az újabb, amelyet hosszú hivatala oly bensővé tett. Szabadulni vágyott és bármily nehéz volt, — magát megszabadította.

Elvesztése most a legsúlyosabb. Mint mikor nem a jólét, a rend a béke napjaiban távozik a családfő, hanem akkor, mikor zordon, nehéz idők sulya, gondjai nehezdednek a visszamaradottakra. Egyedül maradtunk, egyedül maradtunk.

Elmondhatjuk Béla királylál: amíg tartott uralmad, fraus latuit, pax tuta fuit, regnavit honestas. Amíg uralma tartott, volt nyugalom, volt tisztesség, volt békeesség. Elmult idők. Mindez volt — volt — volt. Szorongva aggódva kérdezzük: és ezután?

Miként lesz ezután, a kérdés elől ki nem térhetünk. Hisz él tovább a háza, a nép. És — a régi mondas szerint — aki hazáját siratja, a szeme is kiapad és a hazája is elvész.

Tettekre van szükség, egy jobb jövőért tenni, dolgozni akarunk. És egy jobb jövő reményét adja, hogy az, akitől bucsuzunk, bucsulevele, a tárgysorozatban álló indítványa szerint velünk marad, velünk kíván dolgozni. Eddig a kormányzat állította a megye élére — ebből nem kér, ettől megszabadult, — de közöttünk marad a régi kapocs alapján, megyéje, az ősi föld szeretetéből. És itt, e körben a törvénytiszteletet, egymás megbecsülését az önzetlen, hazafias munkát biztosíthatjuk neki.

És hosszas kormányzásáért nem fejezhetjük ki hálánkat iránta méltóbban, mint ha vezérünk kérik, fogadjuk, és vezérünként követjük hazafias munkájában.

Igy tartsa meg őt nekünk sokáig a gondviselés, hogy — változott körülmények közt ugyan, — tovább is együtt dolgozhassunk. Bármit hozzon a jövő, ezen összetartozás érzete, ezen együtt működés öröke és vigasztalásunk leend.

A közgyűlés éljenzéssel és tapsal fogadta a szép beszédet. Az alispán indítványához képest elhatározta, hogy kinyomatja, s megküldi az összes bizottsági tagoknak.

Ezután reá tértek a folyó ügyek tárgyalására.

Az alispán időszi jelentését s a közigazgatási bizottság féléves jelentését tudomásul vették. Ugy szintén József kir. herceg köszönő levelét is a vármegye részvétirátára.

Következett gróf Széchenyi Sándor indítványa a vármegyei tisztviselők megmaradása iránt.

Az állandó választmány módosításokat tett a lapunk mult számában már ismertett indítványon s azt a következőkép ajánlta elfogadásra.

„Mondja ki Tolnavármegye törvényhatósága, hogy a vármegyei tisztviselői kar tagjai iránt teljes bizalommal viseltetik és felszólítja a tisztviselőket, hogy az alkotmány, a vármegye jogtisztelő hagyományai-

nak és a közönség érdekeinek szolgálatában és védelmére, lelkiismeretük tisztaságával és a törvényben biztosított feyverekkel fölvértezve, helyeiken maradjanak meg mindaddig, míg az országgyűlésen meg nem szavazott adók kényszer behajtásánál, országgyűlésileg meg nem ajánlott ujonczok kényszerállításánál közreműködésük igénybe nem vétetik, vagy pedig a vármegye önkormányzata akár teljhatalmu királyi biztos kiküldése, akár a törvényhatósági bizottság felosztása által meg nem sértetik.“

Az állandó választmány javaslatának felolvasása után élénk vita indult meg.

Hagymássy Károly biz. tag elfogadja ezt, de azt óhajtja, hogy a tisztviselők kényszer lemondása ne érintse az árvaszéket, vagyis annak tisztviselői bármily körülmények között is helyeiken maradjanak, mert abból nagy joghátrány származhatik egyesekre.

Vajay István biztosítani kívánja a tisztviselőket s ha bekövetkezik a keserű pohár, a vármegye tartsa el az ő őrt álló katonáit. Azt indítványozza, hogy mivel adót fizetni nem kell, a vármegye közönsége adója 20 százalékát fizesse be egy megyei alapba.

Dr. Kiss Ernő ezt célravezetőnek nem tartja. Neki a főispán javaslatával szemben más véleménye volt. De nem akar diszonanciát. Elfogadja azt, de tovább megy. Nemzetünk ősi alkotmánya most már csak törött karddarab. Közigazgatásunk ugyanis kardhoz hasonló, amelynek markolata fenn van a kormány kezében, az éle, vagyis a hegye a község, a kettő közötti tért a vármegye tölti ki, ez köti össze a kettőt. Ha ez az értékes penge kiesik, rozsdás vasat tesznek helyébe, amelynek vágása már veszedelmes, mert megfertőzti a vért. . . . ő azt szerette volna, hogy ha a községi közigazgatásra is kiterjesztették volna Széchenyi indítványát, így csak azt kívánja, hogy a tisztviselők biztosítására szánt összeget társadalmi uton hozzák össze. A nemzeti becsület és szavunkkal garantizott összeget fizessük be a gróf Széchenyi elnöklésével kiküldendő bizottság kezébe.

Bernrieder József csak részben fogadja el Kiss Ernő indítványát. Aláírással kötelezzük magunkat bizonyos perzent önkéntes adózásra, amely azonban az állami adó 10 %-nál több ne legyen.

Ezután Döry Pál alispán szólalt fel. Mivel azt látta, hogy Széchenyi indítványát mindenki magáévá tette, azt mint elfogadott határozatként kihirdette. Konstatálta azonban, hogy az elfogadott határozat túlhaladta azt a határvonalat, amelyet a tisztviselői kar minapi értekezletén kijelölt. Ekkor magukra még szigorubb feltételt állapítottak meg s lelkiismeretükre nem lehet pressiót gyakorolni, hogy minapi megállapodásuktól eltérjenek.

Dr. Kiss Ernő a Széchenyi féle indítvány szövezerinti végrehajtását kívánja. Ebből kifolyólag báró Jeszenszky György főszolgabíró magyarázatot kért a közgyűléstől, hogy határozatát így érti-e, mert ő lelkiismereti szabadságát meg kívánja őrizni, ez esetben már most kénytelen lenne állásáról lemondani.

Dr. Schwetz Antal hosszabb beszédben azt fejtegeti, hogy a vármegye tisztviselőinek megmaradását minden körülmények között megkövetelheti, azonban biztosítani tartozik őket. E végből hazafias alapot kell teremteni. Mindenki ajánlja fel jövedelme 5 %-át.

Vizsoltyi Akos a Széchenyi féle indítvány változatlan elfogadásá mellett szól.

Kovács Seb. Endrénék is nagy öröme szolgál eme indítvány egyhangu elfogadása, mert ismeri benyújtójának nemes intenczióit. Harcot vezetni azonban sokféle parancs szerint nem lehet, kéri tehát a tisztviselőket a törvényes alapon való megmaradásra. legyenek egymással szolidarisak s egyenként kiszakadással ne gyengítsék az összetartásban rejlő erőt. Beszélte ezután még Jeszenszky György báró főszolgabíró, ki ismételt felvilágosítást kért, továbbá Vajay István, Stauder Antal, Pulay István, Bernrieder János, végre is dr. Leopold Kornél terelte vissza a vitatkozás nagyon is szerte ágazó áradatát

a helyes mederbe, utalva a határozat mindent megmagyarázó szövegére. Ezzel a vita véget ért s az alispán határozatként azt a határozatot hirdette ki, hogy a törvényhatóság, ha a szükség úgy kívánja, töle telhetőleg anyagilag is fog gondoskodni tisztviselőiről.

Ezután a *Késmárky* Dezső lemondásával megüresült szolgabírói állás betöltésére került a sor. Egyhangulag dr. *Hagymássy* Zoltánt választották meg, ki úgy szakképzettsége, mint szorgalma révén kiválóan érdemes a törvényhatóság megnyilatkozott bizalmára. Dr. *Bernáth* Béla paksi szolgabíró pedig I. oszt. szolgabíróvá léptették elő.

Ezután *Simontsits* Elemér főjegyző és dr. *Szentkirályi* Mihály lemondási kérvényének tárgyalására került a sor, de nevezték az állandó választmány felkérésére folytán visszavették lemondásukat.

Simontsits Elemér főjegyzőt a közgyűlés viharos éljenzése és halljuk, halljuk kikiáltása szólásra is késztette. Röviden kifejté álláspontját. Ő annak idején férfias egyenes-séggel kijelenté, hogy abszolútizmus alatt szolgálni nem fog, de mert egyes tényekből ennek bekövetkezését tapasztalta — le kellett vonnia a konzekvenciákat. Mivel azonban az előző napon az állandó választmány rendkívüli lekötéző módon kérte fel reá, hogy győzze le férfiúi önértékét, az esetleges keserűséget, a melyeket a történetek lelkében visszahagytak, meghajlik vármegyéje óhaja előtt s helyén marad mindaddig, amíg kívánják.

A vármegyei főjegyzőnek rendezett ováció után a közgyűlés erősen tiltakozott *Mérő* Jánosnak kormánybiztossá történt, egyébként már tárgytalan kinevezése ellen s óvást emelt a képviselőház feloszlatása, a rendeletileg életbe léptetett kereskedelmi szerződések, valamint a kir. és kormánybiztosi intézmény meghonosítása ellen.

Ezután áttértek a tárgysorozat gyors letárgyalására. Gróf *Széchenyi* Sándort a Kovács Seb. Endre lemondásával a központi és állandó választmányban megüresült helyekre egyhangulag megválasztották.

Görbő községnek megszüntetését és Pinczehely községbe beolvadását elhatározták. Bölske községnek a tűzrendészeti szabályrendelet módosítása iránti kérelmét, a törvényhatósági utmesterek és utkaparók illetményeinek felemelését a közigazgatási szakosztályhoz tették át. *Szászi* Imre utmestert a kereskedelmi miniszter leírásához képest az utmestéri iskola látogatása alól felmentették. A törvényhatósági uthálózat megállapítására vonatkozó kereskedelmi miniszteri leíratra elhatározták, hogy az eddigi határozatot fenntartják és attól nem térnek el. Az ezzel kapcsolatos 717000 koronás közzeti kölcsönre nézve pedig azt határozták, hogy a kölcsönügyletet függőben tartják mindaddig míg a törvényhatósági kiépítendő uthálózat teljesen meg nincs állapítva. A községjegyzői magánmunkálatokról szóló szabályrendelet módosítása tárgyában a vármegyei jegyzőegylet által tett díjfelemeléseket egész terjedelmében elfogadták, ellenben a 4-ik pontja ellen irányult felebbeszét elutasították.

Ezek után következett mintegy 30 vármegyének és városi törvényhatóságnak az alkotmányvédelmét és a nemzeti ellenállást tárgyaló körlevele, melyeket mint már idejét múlt és túlhaladott dolgokat egyszerűen tudomásul vették. A vármegyei gazdasági egyesületnek a 4000 kor. állandó évi segélyt, valamint a vármegyei lótenyésztési bizottságnak az 1000 korona segélyt az ebadóalapról utalványozták. A Pakson felállítandó II-ik és Decsen felállítandó gyógyszertár iránti kérvényeket elutasították, a Délmagyarországi közművelődési Egyletnek és a vakokat gyámolító orsz. egyesületnek segély iránti kérvényét alap hiányában tudomásul vették a 10-ik nemzetközi alkoholelles kongresszusnak a kormányhoz és képviselőházhoz intézendő feliratát hasonló szellemű felirattal támogatják. *Schulz* Gusztáv szekszárdi lakosnak kézi zálogház felállítására az engedélyt megadták 4000 korona biztosíték mellett. Szekszárd városnak aszfaltjáró építése és alapító oklevél kiállítása, Kismányok községnek

korcsmaépítése, Gindlicsalád községnek a központi járáshoz csatolása, Bátának utfenntartásra pótdó kivetése, Dunaszentgyörgynek tulajdonjog átengedése, Dörnypatlannak kölcsön felvétele, Ozorának rendőrök felszerelése, Dunaföldvárnak az utcakövezés és ártézi kut biztosítása tárgyában hozott határozataikat jóváhagyták. Ellenben Bátának építési hátralék leírása, Agárdnak fertőtlenítő gőz gép beszerzése, Szakcsnak iskola felállítására, Szakálnak szülésznek fizetésének felemelése, Bedeghnek a rom. kath. tanítók illetményének beszadése tárgyában hozott határozatait érvényen kívül helyezték. Tamási községnek a gazd. iskolát vezető tanítók segélyezése és kölcsönfelvételre vonatkozó határozatot jóváhagyták. Mucsi községnek azt a határozatát azonban, a melyben a pécs—szászvár—szakály-hőgyész helyi érdekű vasut segélyezésére 30 ezer koronát szavazott meg, mivel a községnek 78% a pótdója — érvényen kívül helyezték. A Simontornyai bíróválasztást oly formán hagyták jóvá, hogy az először választott *Bongor* István marad a bíró, az erőszakkal kikiáltott Lénárdal szemben. Dr. *Berki* József dunaföldvári és dr. *Kertész* Mór váraljai orvosok orvostudori oklevelét kihirdették Dr. *Schwet* Antalnak a válságból való kibontakozás ügyében beadott javaslatát, saját kérelmére levették a napi-rendről. *Csepke* Gábor volt vármegyei állatorvosnak, mivel nyugdíjigénye feljutott 580 kor. nyugdíjat folyósítottak, *Finkman* Vilmos állatorvos nyugdíját pedig — mivel új állásba lépett, megszüntették. Ifj. *Láglér* Sándornak jegyzői fizetési alap létesítése ügyében beadott indítványát véleményezés végett kiadták a jegyzői egyletnek, *Döring* Frigyes udvari jegyzőt betegsége miatt hivatalból nyugdíjazták. *Koleszár* József 2100 koronás jótékony adománya ügyében Fadd község határozatát jóváhagyták, a nemesszívü adományért a közgyűlés köszönetet szavazott. *Bisitz* Mór családja 6000 koronás alapítványát szintén köszönetet nyilvánított a közgyűlés s jóváhagyta *Ozora* község erre vonatkozó határozatát. Letárgyalta még a közgyűlés a beérkezett községi költségvetéseket és számadásokat a vármegyei tisztviselői ügyész véleményes javaslatait s miután a jegyzőkönnyv hitelesítésére, *Kurz* Vilmos, dr. *Leopold* Kornél, *Bodnár* István bizottsági tagokat kiküldte, délután fél kettőkor véget ért.

Nemzeti ünnep.

A hazafias bánat úgy látszik enyhét keresett, még egyre vesszük a tudósításokat márczius 15-ének megünnepléséről. Égő lelkesedés lobogott mindenütt a mély hazafias érzés kigyuladt csipkebokra messze elszórtá fényét a borúséjszakába... De talán nem is éjszaka az, hol a borulatból is ennyi fény szűrődik össze!? A márcziusi lezajlott ünnepség azt mutatja, hogy ennek a nemzetnek még van reménye... Akkor lenne csak nagy baj, ha már ez a fény is kialudnék!

A múlt héten már felsoroltakon kívül hazafias ünnepségeket tartottak:

Szekszárdon.

A rom. kath. olvasókörben.

Hazafias, szép ünnepélyel ülte meg múlt vasárnap a rom. kath. olvasókör a szabadság hajnalhasadásának évfordulóját. Az ünnepély a *Hymnus* elénekkelésével kezdődött mely után *Szabó* Géza főgymn. hit-tanár, a kör buzgó alelnöke, hazafias szép megnyitó beszédet intézett az ünneplő közönséghez. *Lengyel* Sándorné és *Hahn* Annuska „Kesergője” és „Tavaszi elmúlt” duettje nemcsak a szép előadással, de a dalok szövegével is mélyen meghatotta a jelenlevőket. Sikertelen szavaltak *Török* József és *Wendl* Gyula, mely utóbbinak kitűnő organuma és kiváló tehetsége van a szavaláshoz. *Varga* Ferencz, főgymn. történelem tanára hosszabb lelkes beszédben ismertette a 48-as eseményeket és annak előzményeit. A lélekemelő

ünnepség a „Szózat” és a „Kossuth Lajos azt üzenté” lelkes éneklésével ért véget.

Ozoran.

Az ozorai polgári olvasókör márczius 15-én diszgyűlést tartott, melyet *Dely* Gyula elnök szép és lelkes beszéddel nyitott meg. Utána *Hegyi* Károly a kör jegyzője tartotta meg szépen sikerült felolvasását: „Visszaemlékezés 1848. márczius 15-ére”, — mely nagy hatást keltett. Ezután *Kézler* Antal szavalt egy alkalmi költeményt, melyet a közgyűlés élénk tapsal jutalmazott. A diszgyűlést társasvacsera követte, melyen az első felköszöntőt *Dely* Gyula elnök mondotta, éltette a kör tagjait, buzdítva őket az összetartásra és a hazaszeretetre. Beszédet mondottak: *Cholnoky* Lajos, Ozora község közszerepében álló főjegyzője, magas szárnyalású, szép beszédjében a jelenlegi szomorú viszonyok között annyira kívánatos hazaszeretetre buzdított; felköszöntőt mondott még *Sothy* István, *Hegyi* Károly, *Szücs* István. *Sothy* István indítványára a rikkancsok segélyezésére gyűjtés történt, melynek eredményét: 7 kor. 10 fillért az elnökség illetékes helyre jutatta. Hymnus, Szózat és sok más magyar énekek és dalok elénekléssel, késő éjjeli órákban ért véget a társas vacsora.

Pakson.

A paksi kaszinó márczius 15-én társas halvacserát rendezett *Bálint* Lajos vendéglőjének nagytermében. A lakomán megjelent az összes paksi és a környékbeli intelligencia, sőt akadt még néhány lelkes honleány is, kik az ünnepséget megjelenésükkel díszítették. Ünnepi szónokul *Molnár* Sándor paksi református lelkész kérték fel, ki előbb e nap nagy történelmi jelentőségével foglalkozott, majd áttért az ország jelenlegi szomorú állapotának ecsetelésére s végül azzal fejezte be szép, hazafias beszédét: hogy most, a mikor a haza alkotmánya veszélyben van, minden magyar legyen egy-egy védőbástya, melyet az erőszaknak külön-külön kell bevenni s legyőznie.

Molnár lelkész szép és tartalmas beszéde után a polgári iskola énekkara *Hum* József zenetanár vezetése alatt legelőször a Hymnus énekelte, melyet a közönség állva hallgatott meg, majd a „Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos...” s „Hazádnak rendületlenül” hazafias énekeket dalolta el a lelkes, kisdiediak sereg.

Ugyancsak a „Paksi iparos olvasókör” is megünnepelte márczius 15-ét, mely alkalmal *Paraté* György polgári iskolai igazgató mondott szép, hazafias buzdító beszédet számos hallgatója előtt.

Pálfán.

Az igazi 48-as pártiak ugyancsak nagy lelkesedéssel tartották meg márczius tizenötödikét.

Réggel 8 órakor a rom. kath. templomot töltötte meg a hazafias nép vallás-különbőség nélkül, hol is *Szánthó* Ignác plebános szép lelkesítő beszédet tartott. Utána a szokásos misét tartotta s közbenközbe a Hymnust és Szózatot énekeltek.

A rom. kath. templomból kijövet mindnyájan az ev. ref. templomba vonultak, hol márczius 15-ének emlékére szintén isteni tisztelet volt. Itt *Perécsényi* Sándor tanító mondott gyönyörű beszédet s énekeltetett hazafias dalokat. Az utcákat végig lobogók díszítették s mozsár-ágyu dörgött.

Mórág

németajku közönsége d. e. tíz órakor ünnepi istentiszteletre gyűlt össze. Az alsó- és felsőolvasókör tagjai az iskolás gyermekekkel együtt testületileg vonult a templomba. Az istentisztelet végével a templom előtt össze gyűlt népnek *Szakács* Imre ev. ref. lelkész gyönyörű beszédben méltatta a nagy nap jelentőségét. Magyar érzelmre s a magyar föld iránti szeretetre buzdította a németajku lakosságot. Az ünnepi beszéd előtt a helybeli énekkar a Hymnust s végével pedig a Szózatot énekelte. Este mindkét olvasókörben társasvacsora volt.

Pinczehely

már a kora reggeli órákban fel volt lobogóva. Reggel 9 órakor a rom. kath. templomban ünnepi szentmisére gyűlt a nagyközönség, a hová az ipartestület az előljáróság és polgárok nagy számától kísérve zászló alatt vonult fel. Szentmise alatt *Hajas* János kántortanító gyönyörű régi egyházi magyar énekeket adott elő. Délután 6 órakor az ipartestület ünnepi gyűlést tartott és ennek keretében folyt le a lélekemelő kis ünnepély. *Hegedüs* jegyző elnöki megnyitójá után dr. *Zoltán* Jenő a „Talpra magyar“ remek elszavalásával ragadta el a hallgatóságot. Ezután főtisztelendő *Fodor* József plébános tartotta meg az ünnepi beszédet, amelyben igazi hazafiságtól áthatva lelkes szavakban méltatta a nagy nap eseményeit. *Tanner* Emmuska gyönyörűen szavalt el Tompa „Gólyához“ című megható költeményét, utána még több hazafias szavaltat következett, mit a Hymnus és Szózat zárt be.

Este társas vacsora volt melyen száznál többen vettek részt.

Gyöngy.

Gyöngy az idén olyan nagy arányokban ünnepelte meg márczius 15-ét, mint eddig egy ízben sem. A templomok, a gimnázium, a négy elemi iskola, a hivatalos épületek és számos magánház fellebogóva voltak. Kora reggel a gyöngyi népzenekar a Kossuth-téren a himnuszot és a szózatot játszotta s a Rákóczi és Kossuth-nótával bejárta az utcákat. Nyolcz órakor a reform. templomban a gimnáziumi ifjuság jelent meg tanárai vezetése alatt és *Szentés* János igazgató imádkozott a hazáért, a szabadságért, a békeért. Kilencz órakor az evangélikus templomban *Illgen* Antal hazafias imát mondott, tizkor pedig a reform. templomban *Kósa* Ferencz egyházi beszédet tartott a szabadságról. Az isteni tiszteleten a hatóságok, az iskolák, az intézetek, az egyesületek testületileg jelentek meg, a közönség olyan nagy számban volt képviselve, hogy zsufolásig megtöltte a tágas templomokat. Az evang. templomban a tanulók *Grosch* Ödön főtanító vezetésével, hazafias énekeket énekeltek s szavaltak. Az istentisztelet a legnagyobb részben németajku, de magyarul tudó és érző evangélikusok templomában is kizárólag magyar nyelvű volt, a miért elismerés illeti az egyház közbecsülésben álló papját. Délután a „Gyöngyi Kaszinó“ rendezett ünnepséget: *Székely* János tanár és *Ürögdy* Győző bölcsész szavaltak köztetszés mellett, az ünnepi beszédet dr. *Mányoky* Gyula ügyvéd tartotta 48 márcziusának a nemzetet egybeforrasztó hatalmas szelleméről. Este a kaszinóban bankett volt, a melyre a tagok és vendégeik jelentek meg, a polgárság pedig igen nagy számban a községi vendéglőbe gyülekezett össze, a hol ugyan csak dr. *Mányoky* Gyula beszélt negyvennyolczról és a magyar haza szeretetéről.

Döbrököz

is szép ünnepséget állt. Nemzeti lobogó lengett mindenfelé az „Olvasókör“ összes tagjai misére gyűltek össze a rom. kath. templomba. Este Döbrököz község értelmiségének színe-java zsufolásig megtöltötte az olvasókör nagytermét, a melyet ez alkalommal szépen feldiszitettek. *Heller* Samu szép beszéde után *Bencze* Miklós községi jegyző emelkedett szólásra, ki szintén lelkes szavakban emlékezett meg a mai nap nagy jelentőségéről. Végül *Czégényi* János tartott alkalmi felolvasást nagy tetszés mellett. Utána az ünneplő közönség vidám hangulatban a reggeli órákig maradt együtt.

Bátaszék.

Sohol sem ünnepelték talán a vidéken nagyobb fényvel a szabadság ünnepének napját, mint e nagyrészben német ajku, de hazafias érzésű községben. A képviselőtestület, községi előljáróság s egyesületek a község-háza udvarán gyűltek össze s innét vonultak felekezeti különbség nélkül a r. k. templomba, hol misét hallgattak és *Földes* Dezső káplán tartott remek szép beszédet és ugyan ő

mondott imát a hazáért. Mise alatt a dalárda énekelt. Az ünnepély fényét emelte a teljes díszben kivonult lövésztisztület és az önkéntes tüzoltó testület kivonulása valamint a magyar ruhába öltözött leányok serege. Este a polgári kaszinóban társasvacsorát tartottak, melyen 85-en vettek részt s melyen sikerült hazafias felköszöntőket mondottak: *Erdős* Gábor, dr. *Boszkovitz* Mór, Soós Károly, *Máté* József és *Földes* Dezső.

Bonyhád.

Nagy lelkesedéssel ünnepelték a nagy napot. A r. k. templomban ünnepi misét tartottak, melyen a községi előljáróság is részt vett. Utána a polgári leányiskola tartotta ünnepélyét, (a község-ház nagytermében) melyet *Selényi* Sarolta intézeti igazgatónő nyitott meg. *Deutsch* Ilona tanítónő sikerült felolvasásban méltatta a nap jelentőségét, *Davidovics* Irma, *Kohn* Roza és *Haffner* Irma szavaltak s a növendékek szép sikerrel előadták a „Haza“ című színművet. Este a kaszinóban és a függetlenségi körben tartottak lakomát. A kaszinóban dr. *Schvelz* Antal és *Singer* Bálint, a függetlenségi körben *Gyalog* István, *Wéber* János, dr. *Kanczler* Antal, dr. *Rákos* Miksa, *Biczó* Zsigmond, dr. *Berde* Mózes és *Csik* József mondtak hazafias felköszöntőket.

Bölcske.

Reggel 8 órakor *Vajay* István plébános, volt országgyűlési képviselő ünnepi misét mondott a hazáért, szabadságért és királyért könyörögve. Utána az iskolában ünnepély volt, a melyen *Vajay* István plébános mondott hazafias beszédet. Délélt megérkezett *Szluha* István, a választókerület volt orsz. képviselője és a 48-as köi udvarán beszámoló beszédet tartott. *Szakács* József földbirtokos a választóközönség nevében Szluhát újból fölkererte a jelöltség elfogadására, mit Szluha köszönettel elfogadott. Este társasvacsora volt.

Zomba.

Reggel a r. k. templomban a hívők tömeges részvételével mise volt, melyen a dalárda a himnuszot énekelte. Este a r. k. körben *Razgla* Lajos plébános megnyitó beszéde után *Rubint* Anna szavalt, *Schlechta* Károly tanító alkalmi felolvasást tartott, a dalárda a „Tavaszmúlt“ kezdetű dalt és a himnuszot énekelte.

Alsónyék.

A „Polgári Olvasókör“ szép ünnepélyt rendezett márczius 15-én. Az olvasókörből elmentek a templomba, *Szabó* Károly református lelkész megható imát mondott a hazáért. A templom udvarán a dalárda *Bocskár* Ferencz vezetése alatt szép énekeket adott elő. Este bankett volt.

Mucsiban.

Mucsiban *Major* Károly plébános nagy misét mondott, mely alatt az iskolás gyermekek magyarul énekeltek. Mise után a Hymnust a közönség állva hallgatta meg. A misén megjelent az előljáróság is *Farkas* György jegyző vezetése mellett.

Regölyben

is szép ünnepély volt. A szent misét *Heindl* Vilmos vikárius tartotta.

HIREK.

— **A tankerületi főigazgató Szekszárdon.** A tankerületi főigazgató, dr. *Váradi* Károly Szekesfejérvárról e hó 22-én városunkba érkezett, hogy a főgimnáziumban a szokásos vizsgálatot megtartsa. A főigazgató, ki *Wosinsky* vendége, jövő hét elejéig marad itt.

Kitüntetett főispán. A király *Fiáth* Pál bárónak, Fejérvármegye volt főispánjának, báró *Fiáth* Elemér gyöngyi szolgabíró édes atyjának főispánságától történt felmentése alkalmából, buzgó és sikeres szolgálatai elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta.

— **Pénzügyigazgatói kinevezések.** *Bükky* György volt szekszárdi adófelügyelő, máramarosszigeti pénzügyigazgatót a király a VI. fizetési osztályba, *Pfuhl* Gusztáv volt szekszárdi pénzügyi fogalmazót, pénzügyigazgató helyettest pedig Sopronba pénzügyigazgatóvá nevezte ki.

— **A polgári leányiskola koszorúja.** Az intézet növendékei maguk között gyűjtést rendeztek és összegyűjtött filléreikből koszorút vettek, melyet elküldöttek a „Budapesti Hirlap“-nak, hogy *Kossuth* Lajos sírjára helyezze, halálának évfordulója alkalmából. Minden szónál szebben beszél a — tett.

— **Felolvasás a pécsi kath. körben.** *Wosinsky* Mór szekszárd tudós apátplébánosa lapunk előbbi számában jelzett felolvasását a múlt vasárnapon tartotta meg a pécsi kath. körben. A felolvasás iránt már előre nagy érdeklődés mutatkozott a legszelebb körökben s a felolvasásra Pécs előkelősége, élén *Zichy* Gyula gróf püspökkel, tényleg teljes számban megjelent. Mintegy ezren hallgatták a vetített képekkel élénkített tudományos és érdekes felolvasást és ez a nagy, művelt közönség őszinte és lelkes elismeréssel adózott a tudós felolvasónak. A jelenlevők nagy számát látva szinte resteljük a tolnavármegyei muzeum egyesület most kiadott jelentésének azt az adatát, hogy Szekszárdon volt ilyen fajta felolvasás, a melyen 25—30-an voltak jelen.

— **Az Országos Központi Hitelszövetkezet közgyűlése.** Csütörtökön délelőtt tartotta az intézet tagjainak s a pénzügy világ előkelő képviselőinek nagy érdeklődése mellett rendes évi közgyűlést Budapesten. A közgyűlésen *Széchényi* Sándor gróf főrendiházi alelnök elnökölt.

— **A vízkérdés.** Szekszárd város a vízkérdés megoldása érdekében a földművelésügyi minisztertől szakértő kiküldetését kérte, aki a talaj és vízviszonyokat itt a helyszínen tanulmányozván, a városnak szakvéleményt adjon. A miniszter annak idején a város kérelmének teljesítésére utasította az országos vízügyi igazgatóságot, melynek egyik tagja *Pazár* István mérnök tegnap este megérkezett városunkba. A vízügyi igazgató-tág megkeresésére dr. *Hirling* Ádám polgármester ma délelőttre összehívta azt a bizottságot, melyet a képviselőtestület dr. *Kramolin* Gyula indítványára a városrendezési sorrend összeállítására küldött ki.

— **Eljegyzés.** *Klein* Mór József simontornyai tanító, lapunk munkatársa, eljegyezte *Friedmann* Bellát, *Friedmann* Illés vágújhelyi izr. hitközségi jegyző leányát.

— **Esküvő.** *Stárk* Ignác simontornyai gabona kereskedő leányát *Mariskát*, f. hó 20-án vezette oltárhoz *Wolf* Sándor Budapestről.

— **Kilépés a katonaságtól.** *Jakab* László pénzügyi titkárt szolgálati kötelességének teljesítése után, a m. kir. 19-ik honvéd gyalog ezrednél viselt tiszti rangjának megtartása nélkül a honvédség kötelékéből saját kérelmére elbocsátották.

— **Halálozások.** *Kapp* János építőmester f. évi márczius hó 16-án életének 75, boldog házasságának 33-ik évében hosszas szenvedés után esedékesen elhunyt Gyöngyön. A boldogultnak hült tetemeit f. évi márczius hó 18-án délután 3 órakor az ág. hitv. ev. egyház szertartásai szerint helyezték nyugalomra. Halálát gyászolják: özv. *Kapp* Jánosné szül. *Reinvald* Róza neje, *Krempel* Antalné szül. *Kapp* Lujza testvér, *Laurencsits* Gábor vő, dr. *Kapp* Viktor, *Laurencsits* Gáborné szül. *Kapp* Aurora Hermína, *Kapp* Ernő gyermekei. *Konkoly* Thege Laczika, *Laurencsits* Gáborka unokái.

Kommandinger Kálmán decsi jegyzőt és nejét szül. jobaházi *Döry* Erzsébetet, sulyos csapás érte, *Viktor* fiuk folyó hó 16-án, délelőtt fél 11 órakor, hosszas kínos szenvedés után, életének 3-ik évében elhunyt. A kedves kis halottat folyó hó 18-án, délután 4 órakor a decsi r. kath. temetőben helyezték örök nyugalomra.

— **Új hegyközség.** A porkoláb, iván és gyümölcsvölgyi szőlőbirtokosok e hó 18-án, dr. *Hirling* Ádám polgármester elnöklése alatt tartottak meg alakuló gyűlést, melyen,

miután Nils István szőlészeti és borászati felügyelő a hegyközségi alakulás előnyeit megismertette, kimondták a hegyközség megalakulását.

— **Képviselő választók névjegyzéke.** Tolnavármegye központi választmánya tegnapi ülésén küldte ki a bizottságokat, a képviselő választók névsorának összeállítására.

— **Diszelőadás.** A szekszárdi róm. kath. Olvasókör Szabó Géza egyl. alelnök buzgólkodásával holnap délután 5 órakor diszelőadást tart a kör nagytermében. Szinre kerül „Két anya“ vallásos színmű, énekkel, 4 felvonásban Irta: Pailler Vilmos. Személyek: Szűz Mária Tokai Juliska; Flóra, tannenburgi özvegy grófnő Bóvári Teruska; Fanni, leánya Grósz Klára; Izabella, Flóra nővére Szőnyi Juliska; Várnagyné Rác Juliska; Berta, leánya, Fanni barátnője Bors Juliska; Krisztina, Ágnes, Linda, Brigitta tannenburgi arató leányok Hauszknacht Juliska, Czank Annuska, Bence Örszike, Nagy Klára; Tuniszi pogány királynő Preymayer Örszike; Udvarhölgyek Szakál Rozika, Hajman Annuska; Angyalok Papp Mariska, Péter Bence Teruska; Kis zarándok leánykák Czank Örszike, Farkas Rozika, Grósz Örszike, Grósz Katicza, Honorits Margitka, Mátyás Annuska, Orbán Örszike, Piszto Juliska, Preymayer Annuska, Szuliman Juliska. Helyárak: I. hely 1 korona; II. hely 60 fillér; Állóhely 40 fillér; Diák- és gyermekjegy 20 fillér. A kiválóan érdekesnek ígérkező előadásra felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Orosz katonaszökevény.** Buzsáki János dombóvári koresmároshoz beszegődött házi szolgának Risz András állítólag orosz katonaszökevény. A múlt héten azonban többféle ruhaneművel együtt megszökött.

— **Bíró választás.** Bajó Pál központi járási főszolgabíró e hó 22-én Bátán bíróválasztást tartott: II. od bírónak Balázs Jánost választották meg.

— **Kompvizsgálat.** Bajó Pál főszolgabíró f. hó 22-én megvizsgálta a bátai kompot s azt teljesen rendben találta.

— **Siemens Károly halála.** Siemens Károly, a Siemens és Halske-cég főnöke egy mentonei szanatóriumban, ahol az ősz óta tartózkodott, tegnap tüdőgyulladásban meghalt.

— **A Kossuth-nóta miatt elítélt hadnagy.** A „Pécsi Napló“ írja: Komposcht Szeverin közös hadseregbeli hadnagy márczius 15-én este, amidőn Pecs városa is az egész országgal egyetemben oly méltóságteljesen ünnepelte a nagy nap emlékét, a Hungária-kávéházban a cigány muzsikája mellett a Kossuth-nótát énekelte. A katonai hatóság hivatalosan értesülvén az esetről, megindította a vizsgálatot és mert Komposcht hadnagy énekelni mert a Kossuth-nótát, 21 napi szigorított szabafogságra ítélte. Komposcht hadnagyot ez annyira elkeserítette, hogy büntetésének kiállása után azonnal beadja lemondását hadnagyi rangjáról. Pedig Komposcht igazi katonai család gyermeke. Atyja, aki Pécsnek egy derek polgára, nyugalmazott huszárezredes és közeli rokona Albori Jenő báró tábornagynak, Bosznia és Hercegovina országos kormányja főnökének és hadtestparancsnoknak.

— **Nyugdíjazás és kinevezés.** A pénzügyminiszter Preinesberger Gyula pénzügyi ellenőrt nyugdíjazta és helyébe Heitzmann Rezső pénzügyi számgyakornokot nevezte ki számtiszté Alsókubintól.

— **Új ipartelep.** Nagy arányú ipartelep létesítését tervezi Szekszárdon Szász Lajos tolnai gőzmalomtulajdonos. A telep céljára szolgáló két holdas telket már meg is vásárolta a keselyüsi törvényhatósági utnak a vasuti pályatesttel való keresztezésénél. Teljesen modern, nagy előállítási képességű gőzmalom fog létesíteni s ezt nagyszabású sertéshizlalóval köti össze. A telep és a vasuti állomás között iparvasut létesül. Összintén kívánunk a vállalkozáshoz teljes sikert, mert ez egy újabb lépés városunk gazdasági fellendüléséhez.

— **Tűz.** Szekszárdon, e hét keddjén d. u. a városi vágóhid jégverme ismeretlen módon kigyuladt s bár Nikitics Imre tűzoltó alparancsnok egy géppel kivonult a tűzhöz,

a verem nádtetejét nem lehetett megmenteni. A kár 100 koronát tesz ki.

— **Katonai löszemle.** A cs. és kir. 10 sz. huszárezredtől Szekszárdra és vidékére egyeseknek tartásra kiadott kincstári lovak szemléjét Szekszárdon a városház udvarán e hó 26-án tartják meg.

— **A helyi ipar pártolása.** A dr. Fent Ferenc újvárosi plebános elnöke alatt álló szekszárdi temetkezési egyesület folyó évi közgyűlésén elhatározta, hogy halottas kocsit szerez. A kocsit megvásárlása céljából dr. Fent Ferenc, Kunczer János, Frey János és Panta János tagokból álló bizottságot küldött Budapestre. A megbízottak eljártak küldetésükben s ennek eredményéről jelentést tevén, bemutatták a Budapestben megtekintett kocsik rajzát. Az egyesület vezetősége most úgy határozott, hogy ha a kiválasztott kocsit Szekszárdon ugyanolyan árban megkiszíttethető, itt csinálják meg. Az intézőknek ezt az eljárását csak helyeselhetjük, mert csak úgy lehet a vidéken ipart teremteni, ha a vidéki iparosokat rendelésekkel látjuk el s ezzel módot és alkalmat adunk nekik arra, hogy ügyességüket fejlesszék és képességüket kimutassák.

— **Az O. M. K. E. közgyűlése.** Az országos magyar kereskedelmi egyesület harmadik rendes közgyűlését márcz. 25-én, vasárnap d. e. 9¹/₂ órakor tartja meg a budapesti áru és értéktőzsde új palotájában. Az O. M. K. E., hogy tagjainak a közgyűlésen való minél nagyobb számbani részvételét megkönnyítse, vasuti menetdíj kedvezményt eszközölt ki, a jegyek váltásához szükséges igazolványokat az Országos magyar kereskedelmi egyesület központi irodája (Budapest V., Széchenyi u. 1. sz.) szolgáltatja ki.

— **Borhamisítás Pécs vidékén.** A pécsi járás borellenőrző-bizottsága a napokban tartott ülést ifjabb Bráczay Kálmán elnöklésével. Az ülésen előterjesztett adatokból megállapították, hogy bár már elég bőséges a bortermelés, a borhamisítással mégis nagyon sokan foglalkoznak. Megállapították, hogy a pécsi járásban 1905. évben öt esetben fődözték föl hamis bort, melynek készítői szigorú büntetésben részesültek. A borhamisítók nagy része koresmáros volt. Az ülésen megbeszéltek a szükséges intézkedéseket, a melyekkel a bortermelők és a koresmárosok szigorúban lesznek ellenőrizhetők.

— **A pécs—báttaszéki vasút.** A pécs—báttaszéki vasút előmunkálatai szépen előrehaladtak és már odáig jutottak, hogy a kereskedelmiügyi miniszter legközelebb kitézi az engedélyezési tárgyalást is. Az érdekelt vidék hozzájárulási határozatait az illetékes miniszterek már végleg jóváhagyták. A vasút építése most attól függ milyen álláspontot foglal el Baranya vármegye.

— **Új ifjusági egyesület.** Felsőnyéken, ifjusági egyesület alakult. Vezetője Kemény Lajos ev. ref. tanító, ki dalárdát is vezet, szini előadásokat rendez, szavalatokra és hazafias énekekre tanítja az ifjúságot minden díj nélkül. E szép cselekedet által a fiatalság művelődik, akarata a szépre és jóra tereltek s főként elvonja őket a koresmától, valamint egyéb rossz társaságtól. Az egyesületet az uri osztály támogatja. Tagjai közt van ev. ref., róm. kath. és zsidó vallású is. E nemes és buzgó tett követésére méltó.

— **Kutba fulladt.** Kleiber Ádámné csernyéd pusztai lakosnő f. hó 17-én kora reggel vizért ment a kutra, vizkiöntés közben azonban megcsuszott, a kutba esett és mire megtalálták, már halott volt.

— **Nagy családi kísérellet.** Patyi József nagykönyvi postagyakornok állandóan pénz-zavarban szenvedett, hogy tehát baján segítsen csaláshoz folyamodott.

F. évi január 25-én Hamar Lajos értényi lakos ismerősének 2 koronát küldött, hogy abból 1 koronát a központi váltóüzlet, 1 koronát pedig a Mercur váltóüzlet cheque számlájára adjon fel. Ezen chequek a nagykönyvi postahivatalban kezébe kerülvén azok közül a központi váltó üzlet részére szolgált 20,001 korona, a Mercurét pedig 10,001 koronára meghamisította. Ugyanekkor levelet irt az említett üzleteknek, hogy fenti

összegeket Bedeg községbe Szallán Ferenc címére küldjék el. Az intézetnek gyanusnak tünt fel a nagy összegű utalvány, a központi igazgatósághoz fordult, aki a csalást és a hamisítást csakhamar kiderítette és Patyit letartóztatták. Patyi a nagykönyvi főnököt is nagyobb összeg erejéig megkárosította.

— **Fiu — az apjáért.** Bordás Mihály nagydorogi lakost Lázár András ottani lakos lökucepez az utcán egy doronggal megtámadta s úgy fejbe vágta, hogy Bordás elesett, ezt észrevette Bordás fia, lakásukból forgópisztolylyal Lázár után futott, háromszor reá lött, mely lövések közül kettő Lázárt úgy eltalálta, hogy kórházba kellett szállítani.

— **Dobálódzó részeg.** Széles jókedvvel izogatót Pálinkás István az ozorai kocsmában. Tótágast állt már benne az indulat, midőn a másik asztalnál mulató Berkort Márton haza indult. Alig ért azonban az ajtóhoz, Pálinkás, annélkül, hogy csak szót váltottak volna, a keze ügyébe eső sörös palaczkkal fejbe dobta. A dobás oly súlyosan talalta Berkort, hogy összeesett s úgy kellett a kocsmából hazaszállítani.

— **Megszökött siketnéma.** Az aszódi javító intézetből megszökött Bogodovác Dunga, az intézet siketnéma lakója. Oly ügyesen intézte szökését, hogy Öcsényig eljutott. Itt egy hegyőr letartóztatta s előállították a központi főszolgabírói hivatalhoz, ahol megállapították azonosságát s a főszolgabíró visszakísértette Aszódra.

— **Kézrekerült tolvaj.** Földesi Ferenc felsőnyéki lakostól a múlt hóban nagyobb mennyiségű takarmányt loptak el, de a tolvajt akkor nem sikerült kézrekeríteni. A csendőrség a tettest most Horváth Mihály személyében kinyomozta. Horváth beismerte a lopást azzal, hogy a takarmányt Gottlieb Jakab és Neubauer Pál felsőnyéki lakosoknak eladta. Feljelentették a bíróságnál.

— **Szívszélhűdés érte.** A szekszárdi határban, a palánki szőlőhegyen levő tanyájában halva találták a héten Szegedi György műzsi földművest. A megejtett orvos rendőri vizsgálat során megállapították, hogy szív-szélhűdés érte s ez okozta halálát.

— **Gyilkosság.** Két testvér, Bárány János és Bárány Imre pinczehelyi legények egy lányba voltak szerelmesek s közülök a leány az idősebb testvért, Bárány Jánost tüntette ki szerelmével. Mikor erről az ifjabbik legény megbizonyosodott, annyira elragadta a düh, hogy elhatározta testvérenek meggyilkolását. A szőlőben versenyt ittak s mikor János lerészegedett, öcsese a nyakába vetett hurokkal megfojtotta, s hogy magáról a gyanut elhárítsa, a hullát felakasztotta egy fára s haza ment. A bünt azonban a tyuk is kikaparja. Bárány Imre tettének is egy 5 éves gyermek, Pál Józsi szemtanuja volt s így kitudódott a kegyetlen gyilkosság. A gyilkost a csendőrök letartóztatták.

— **Gyujtogatás.** Rossz szomszédság, török átok. Szomorúan tapasztalta ezt Bene József felsőregi lakos, a ki lakójával, a vele egy házban lakó Tóth Istvánnal folytonos hadi lábon állt. A lakó türelme fogyott el a háboruskodásban hamarabb, s hogy boszut álljon házigazdáján, menyével, ifj. Tóth Istvánnéval felgyújtotta annak házat. A tüzet azonban idejében észrevették s eloltották, mielőtt kárt tehetett volna.

— **Betörés.** Márczius hó 15-én betörők jártak a harezi tejszövetkezetben s onnét mintegy 20 klgr. vaját 40 korona értékben elloptak. A csendőrség megindította a tettes után a nyomozást, de ez eddig eredményre nem vezetett.

— **Temetési járulékok.** Siró János öcsényi lakos néhai atyja, Siró János nyugdíjazva volt 1848—49-iki honvéd közvitéz után 30 korona; Császár Pál majsamiklósvárdöbrönte-pusztai lakos néhai apósa, Szabó György nyugdíjazva volt 1848—49-iki honvéd közvitéz után szintén 30 korona temetési járulékból részesült.

— **Vizsgálat elrendelés.** A bonyhádi főszolgabíró jelentést tett a vármegyei alispánnál, hogy Bonyhádvarasd község a közpénzeket szabályellenesen kezeli, sőt a köz-

ség egyes közjüvedelmeit az arra hivatottak a számadásokból egyszerűen kihagyták. E jelentés alapján az alispán a község ellen a vizsgálatot elrendelte.

Madárpusztítók. Ha az ember vasárnap a szabadban jár, minduntalan találkozik egy-egy ifjával, aki Flobert-puskával felszerelve, abban keres szórakozást és mulatságot, hogy minél több madarat pusztíthasson el. Diák, iparos- és kereskedő-tanonc felcsap vadásznak és oktalan módon pusztítja a mezőt dalos és hasznos madarát. Eltekintve attól, hogy mennyi szerencsétlenségnek volt már okozója, hogy a gyermek kezére fegyvert bíztak és hogy a madarak mindenféle kártékony rovar pusztítása által kiszámíthatatlan hasznót hajtanak, a hasznos madarak törvényes védelemben is részesülnek s pusztításuk érzékeny pénzbüntetés terhe alatt tilos. Felhívjuk erre a több helyről panasztolt visszaélésre a rendőrség figyelmét.

Borszék.

Ha Székelyföldön jársz — fenyvesek aljában —
Hol tündértől népes ragyogó világ van,
Megett híres vizü Borszéknek forrása,
Mely már Atillát is vendégül traktálta.
Itt pedig Tolnában, bikavér honában,
Borivóktól népes, venyigés világ van,
Melynek lángborából — ha megtelik gyönggyel
A magyar néplelek őseréje tör fel . . .

Csak borszéki vizet igyunk hát ily borral:
Magyar virtust nevel, életkedvet forral . . .

EGYHÁZI ÜGYEK.

Gyűjtés templom építésre. A dombóvári protestáns egyházközség templomát óhajttal építeni. E célból a következő kérés szövegét intézi a nemes gondolkodású jószívű adakozókhöz:

Régen emészt bennünket egy édes vágy, hogy immár 200 év óta eltemetett helyi egyházunkat, melynek még 1674-ben is rendes lelkésze vala — hamvaiból új életre keltsük; hogy magasztos hivatását e nagy és fontos központtá növekedett városunkban is úgy az általános közművelődésnek, mint közelebb a nemzeties irányúnak ápolása érdekében megkezdvén, időről-időre világosító szövétnékként lobogtassa.

Maroknyi gyülekezet vagyunk, a kezdet kezdetén; három vármegye összeszögelő határán alig 100 lelket számlálva; de annál nagyobb mértékben lelkesít bennünket nemes szándékunk kivételében azon biztató evangéliumi szózat: „Ne félj kicsiny sereg, nem hagylak el téged!” és hogy: „az Isten kicsinyekben végzi el az ő nagyságát!”
Azon helyet, a hol kedveseink hült porai nyughatnak — önerőnkől már megszereztük, ámde nincs még meg ama másik, a melyben az élők gyűjthetnének maguknak maradandó kincset, mely táplálja a lelket égi eledellel az igének hirdetésében — mostan azért a valláserkölcsei élet központjául szolgáló épületet, egy kisdud templomot óhajtanánk emelni Istenünk dicsőségére.

De bármily nagy mértékben érezzük is magunkat áthatva e magasztos cél megvalósításának gondolatától — magunkban gyengék és erőtlenekek vagyunk. Azért nyújtjuk ki kezeinket felétek, azért szólunk hozzátok esdőleg: Segítsetek! — Igen! Emeljétek fel halottaiból a jó sziv sugallta segedelemmel, hadd zendülhessen meg mielőbb a mi építendő templomunkban a hála és örömeinek édes hazánk zengzetes nyelvén; hadd hirdessék ott a tiszta evangéliumot, mely minden hívőnek üdvösségére szolgál!

Adományok az Egyház gondnoki hivatalához küldendők, de készséggel közvetítjük mi is a hozzánk beküldendő nemes adományokat. — Itt említjük meg, hogy a dombóvári Takarékpénztár részvénytársaság ezer koronát adományozott a templom-felépítés céljaira.

Lelkész beiktatás Pálán. Pálai tudósítónk írja: Csikós Péter volt pálfai ev. ref. lelkész lemondásával Patkó Károly litéri káplánt választották meg.

A beiktatás f. hó 18-án volt, mikor Györfi Mórész igari ev. ref. lelkész szép beszéd kíséretében mutatta be a pálfai ev. ref. híveknek az új lelkészt, aki ki is tett magáért, gyönyörű beszédjével annyira megnyerte híveinek szeretét, hogy mindenki teljes meglepedésről beszélt. Kívánjuk, hogy Patkó Károly lelkész ur hosszú időn keresztül boldogítsa a pálfaiakat.

Új plebánosok. Mayer György Mecsek-szabolcsra, Bábregyh Béla Szászvárra és Auerbach László Kisvaszarrá nevezettek ki plebánosá.

Áthelyezések. A megyéspüspök Fajth Jenő káplánt Villányról Mágocsra, Ridlinger Dezsőt Hőgyészről Kurdra és Szeitz Józsefet Kurdról Villányba helyezte át.

Muzeum, közintézetek ügyei.

A vármegyei muzeumegyesület e hó 12-én délután 5 órakor közgyűlést tartott, melyen Wosinsky Mór alelnök elnökölt, mert gróf Széchenyi Sándor elnök és Döry Pál alelnök akadályozva voltak a megjelenésben. Az 1905. évre vonatkozó titkári jelentésből kiemeljük, hogy az egyesület, a múlt évben megkezdte tényleges működését s megkezdte a felolvasások sorozatát. A felolvasások kíséretéhez vetítő készüléket vásárolt 900 K 72 fillérért. A felolvasásokból befolyt 301 K, de ugyanezenre a kiadások 717 K 24 fillért tesznek ki. Az egyesületnek azonban vannak vetítésre való megszerzett képei, melyek 353 korona 78 fillér értéket képviselnek, ezenkívül egyéb meglevő felszerelés és készlet 129 kor. 37 fillér értékű. A felolvasásokból bejött összegre az egyesület 415 kor. 65 fillért fizetett rá, mint beruházást. A pénztárnok jelentése szerint az egyesület valódi bevétele a múlt 1904. évi tagdíjakkal együtt 2167 kor. 71 fillér volt, valódi kiadása 2124 kor. 37 fillér. Tagdíjhátralék 722 korona. A számvizsgáló bizottság javaslatához képest a pénztárnak a felmentvényt megadták. Az 1906. évi költségvetést megállapították 1794 kor. 93 fillér bevétellel és ugyanannyi kiadással. A tisztújítást megajtották, mely szerint elnökké gróf Széchenyi Sándort, alelnökké: Döry Pál és Wosinsky Mór, titkárrá: Kovách Aladárt, pénztárossá: Ferdinand Jánost, ügyésszé dr. Haidekker Bélát, számvizsgálókká: Bodnár Istvánt, Holub Jánost és Krautzak Józsefet választották meg. Választmányi tagok lettek: Adler N. János, Agoston István, Bartal Béla, Boda Vilmos, Csapó Vilmos, Daróczy Zoltán, ifj. Eötvös Károly, dr. Fent Ferencz, Fink Kálmán, dr. Hangel Ignác, Hanzély János, Haugh Béla, dr. Hirling Ádám, Jeszenszky Andor, Janosits Károly, dr. Kammerer Ernő, Kálmán Károly, Kovách S. Endre, Kramer János, Kurcz Vilmos, dr. Leopold Kornél, Örfly Lajos, gróf Széchenyi Domokos, Sztankovanszky János, Simonsits Elemér, Tihanyi Domokos, dr. Tanárky Árpád, Tóth Henrik, Toth Ödön, Wigand János. Tóth Ödön indítványára Wosinsky Mór egyesületi vezető alelnöknek, Kovács Aladár titkárnak és Ferdinand János pénztárnak eddigi kifejtett buzgóságuk és tevékenységükért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. Ugy a titkári, mint a pénztárosi jelentésből sajnálattal vette tudomásul a közgyűlés, hogy az egyesület tagjai évről-évre fogynak. A megalakuláskor 335-en voltak és most csak 190-en. Toth Ödön indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy a taggyűjtést ismét oly arányokban kezdi meg, mint a megalakuláskor történt. Hírlapírói tisztükből kifolyólag sem hagyhatjuk szó nélkül azt az igazán érthetetlen nem-törődömséget, hogy a szekszárdi 110 egyesületi tag közül az egyesületi tisztviselők leszámításával összesen öten jelentek meg a közgyűlésen. A fáradozó tisztviselők annyi erkölcsi elismerést mégis csak megérdemelnének, hogy a tagok egyszer egy évben meghallgathatnák a közgyűlésen a fáradozás eredményét.

EGYLETEK, TÁRSULATOK

A Szekszárdi Kerületi Betegsegélyző pénztár 1905. évi mérlege.

Mig a terhes kötelezettségekkel járó szakegyesületek, szakszervezetek két táborra osztják a munkaadót és a munkást és gyakran egyenlenséget és az egymás iránti gyűlölet érzését szítják, addig a betegsegélyző pénztárak harmonikus együtt munkálkodásra egyesítik az egymásra utalt két tábor. A mint a szekszárdi kerületi betegsegélyző pénztár működéséből is látjuk, ezen karöltve haladásból áldás és békesség, erkölcsi és anyagi előnyök fakadnak.

Az utolsó két évtized alatt hatalmas lendületet nyert hazánkban a munkás kérdés. Sok intézmény alakult, a melyek mindenike a munkás erkölcsi és anyagi érdekeinek támogatását tűzte ki célul. Ezeknek az intézményeknek működése mindaddig, míg az erőszak és a jogosulatlan igény — támasztás lejtőjére nem lépnek, tagadhatatlanul üdvös és nemes. De emberbaráti szempontból nem hasonlíthatók össze a betegsegélyző pénztárakkal és egy ily jól vezetett pénztárból fakadó előnyök messze túlszárnyalják a más intézmények által nyújtható támogatásokat.

Szomorú képet tár elénk a statisztika, ha 15 évvel ezelőtre visszatekintünk: Hatalmas %0-t vitt el a halál a kézművesek sorából, mert bizony orvost és orvosságot nem igen látott akkor a segéd vagy inas. Vagy meggyógyult erős szervezeténél fogva, vagy elpusztult, ha kicsiny volt ellenálló képessége.

Ebből az elhagyatottságból emelte ki az ipar munkásait a betegsegélyző pénztár létesítése. Ma ezen és ezen veszik igénybe ez uton az orvosi segélyt, részesülnek ápolásban, orvosságban és a munkaképtelenség ideje alatt segélyben, úgy hogy nem kell éhezniük, avagy koldulniuk, mint ezelőtt, ha megbetegedtek, hanem rendes ápolásban és táplálkozásban részesülhetnek.

Nehéz egy ily intézmény előnyeit lefesteni, azt a maga nagyságában felfogni és érezni csak az tudja, akit messze a szülői háztól, gondos anyától, ágyba dönt a kínzó betegség.

A szekszárdi kerületi betegsegélyző pénztár 13 év óta terjeszti városunkra és vidékünkre áldásos működését. A lefolyt évben 3770 tagja volt, kik közül 1478 esetben részesültek tápdíjban vagy kórházi elátásban, 3484 esetben pedig ingyen orvosi segélyben, gyógykezelésben. A 3770 tag közül csak 18-an haltak el és pedig a tüdőgumókort és öngyilkosságot kivéve más betegségben 6-an, ami a gondos kezelésnek legfőbb bizonyítéka. Beteg ellátásra a számadás tanúsága szerint 17,195 kor. 55 fill. fizetett ki, a pénztár összes tiszta vagyona 15,195 kor. 55 fill., tartalékalapja pedig 32,542 kor. 14 fill. tehát az ország összes betegsegélyző pénztárai közül egyike a legnagyobbak. Az igazgatóság az 1905. évben a tápdíjat 10 %-kal ismét felemelte.

A kitünően szervezett és vezetett pénztár elén a megalapítástól kezdve Mehrwerth Ferencz kereskedelmi tanácsos áll, aki közbecsülést érdemlő ügyszeretettel, minden anyagi javadalmazás nélkül végzi a vezetés felelősségterhes és nehéz munkáját.

TANÜGYI HIREK.

Slöjd. A mászlonyi rk. iskolában Tomatisch László tanító szépen tanítja a slöjddöt. A szünnapon berendeli az összes gyermekeket az iskolába és ott készített a kis talicskákat, székecskéket, virágcsokrokat színes papírból, képrámákat stb. A herceg erre a célra 30 koronát adományozott. E hasznos és életre kiható dolog nagyon dicséretre méltó ugyszintén az önfeláldozás is, hogy a tanító nem veszi igénybe szünidejét, hanem azt is a népnek szenteli. Akarat kellene tehát csak és az elrendelt slöjddöt minden iskolában lehetne tanítani.

Tolnavármegye tanügyi állapota.

Tolnavármegye alispánja a vármegye közgyűléséhez terjesztett időszakos jelentésében elismeréssel emlékezik meg vármegyénk tanügyi állapotáról. Így kiemeli, hogy „a vármegye 241 elemi népiskolájának tanterve — 5 kivétellel — tisztán magyar. A legutóbbi 10 év folyamán összesen 82 iskolának a tanterve emelkedett tiszta magyarra. Ezen örvendetes haladásban az iskolaszéki elnökök és tanítók hazafias buzgólkodásának van nagy része, de az érdemekből az oroszlanrész a köztisztviselő és közszerzetben álló kir. tanfelügyelőket, Tihanyi Domokost illeti, aki 10 évet meghaladó elismerés legméltóbb fáradozásainak jutalmául kir. tanácsosi czimmel lón a legmagasabb helyről kintüntetve.”

Nyugdíjigény felemelés. Balla Sándor szekszárdi rk. tanító nyugdíjigénye 1000 koronáról 1527 koronára — *Tarlós Lajos János* szekszárdi rk. tanító nyugdíjigénye 1480 koronáról 1700 koronára — és *Göbölös József* faddi rk. tanító nyugdíjigénye 1200 koronáról 1300 koronára emeltetett fel.

GAZDASÁG.**A szekszárdi tejszövetkezet 1905. évi mérlege.**

Nem rokonszenvezek legkevésbé sem a némettel, de öröm fogja el a lelket, ha egészséges eszméit meghonosítva, megvalósítva látom véreim közt. A szövetkezetek eszméje Németországban született meg, ott is fejlett ki leginkább és a szövetkezetekes üdvös, áldásos ereje ott is látszik meg legjobban. Németország vagyonsodásának, nemzeti erejének kifejlődésében nem kis szerepe volt annak a sok-sok ezer őszhangban munkálkodó szövetkezetnek. A szövetkezeti eszme amúgy is kifejlert iparu országban nagy jelentőségű volt, mennyivel fontosabb hazánkban, amely főként mezőgazdasági állam és amelynek terményei feldolgozására nem áll vállalat, nagyipar rendelkezésére. Nálunk a termelő még nagyon ki van szolgáltatva a tözde spekulánsainak, az ügynökök lelkiismeretlen kapzságának és a kényszer helyzetet felhasználó vevő önzésének.

Alig arat, alig szüretel a gazda, megszorítják az adóért, felszólítják tartozása törlesztésére és a kényszer helyzetben nem tanakodhatik sokat, hanem évi fáradozásának gyümölcsét adja ahogy veszik, csak pénzt kapjon, hogy fizethessen.

Nagyon üdvös volt, mikor az önszegélyző szövetkezeteket megalkották és elterjesztették hazánkban a hetvenes években, de eme önszegélyző szövetkezetek nem teljesíthetik kellőleg hivatásukat, mert csak a pénzkereskedést honosították meg életükben, de a gazdasági termékekre való előlegezést, azok értékesítését nem. Az 1898. évben megalakult Országos Központi Hitelszövetkezet és annak fiókjai felvették céljaik közé ezt, de a pénz és áru együttes kezelésének nehézségei miatt csak cél maradt, de nem valósult meg.

A gazdasági termékek feldolgozására és értékesítésére ipari szövetkezeteket kell alakítani, ez az egészséges eszme, ebből és ezek tér hódításából várható gazdasági érdekeink védelme és egyúttal a nyerterményeink feldolgozására kiterjedő ipar fejlődése, mely nemzetük anyagi erősödésének és az önnálló vámterület megvalósíthatásának alap feltétele.

Nem nagy arányban, a maga szerény ségében áll előttem egy ilyen szövetkezet, a szekszárdi tejszövetkezet, amely immár 6-dik mérlegét bocsájtotta közkézre. Mielőtt részletesebben kifejteném a szövetkezetnek gazdáinkra való előnyeit, szükségesnek tartom a mérleg egyes tájékoztató számadatát felsorolni. A tejszövetkezet az 1905. évben 182.166 korona 46 fillér forgalmat csinált, 260.006 liter tejet váltott be és azt részint nyersen, részint feldolgozott állapotban értékesítette. A múlt évben tehát 387 üzletrésszel rendelkező szövetkezet tagjainak tejért 27.300 korona 63 fillért fizetett ki és a tejtermékek

értékesítésénél 5670 korona 64 fillér értékesítési többletet ért el.

A szövetkezet alaptőkéje 15.480 korona, tartaléktőkéje 1161 korona, amely összegek a szövetkezet házába, gépek és felszerelésekben helyeztetek el, úgy hogy idegennek a szövetkezet egy fillérrel sem adóssa. Egy üzlet rész értéke 40 korona, amely havi 2 korona befizetésből képződött és képződik.

Eme számadatok, de a működésnek figyelemmel való kísérése elénk tárja azon előnyöket, amelyek eme szövetkezetből származnak. A gazdák 10 és fél fillérrel értékesíthetik tejterméküket állandóan. A gazda felesége nincs arra utalva, hogy házaljon, vagy óraszám a piacon álldogáljon, avagy ha nem tudja eladni tejét, úgy turóvá, tejföllé avagy vajjá dolgozza fel. A legnagyobb munkaidőben is, minden feltartóztatás nélkül megfejhethi tehenét avagy teheneit és a tejet kis eselédjével beküldheti a csarnokba, maga pedig mehet dolgára, nyugodtan, hisz a szövetkezet biztosan és állandóan beveszi tejtermékét. A pénz kezelése is könnyebb, nem fillérenként folyik be s így nem is megy el oly könnyen, egy summában kapott pénzt jobban oda fordítja az ember, a hová nagyon kell, mint a fizetésre nem elegendő filléreket. A 15.480 kor. alaptőkét is úgy fizették be a tagok, hogy észre se vették. E mellett a tagoknak azon előnyük is megvan, hogy előleget kaphatnak tejtermékeikre.

Mind ezek az előnyök, melyeket itt hevenyében papírra vettem — melyek a szövetkezet előttem fekvő mérlegének szemlélete alkalmából jutottak eszembe — hiszem hogy meggyőzik mindazokat a gazdákat, akik még távol állanak a szövetkezetől, a minden újat idegenkedéssel fogadó természetük vagy más körülmények miatt és beállanak a szövetkezet tagjai közé. Mert ebből a szövetkezetből is mint mindenikből az igazi erkölcsi és anyagi haszon csak akkor fejlődhet ki, ha nem egy-egy kis csoport egyesül, hanem egy akarattal egy lélekkel szövetkeznek az egymás érdekeinek védelmére utaltak.

Az üdvösen működő szövetkezet élén — a melynek megteremtésében *Molnár József* Tolnavármegyei mezőgazdasági előadója nagy tevékenységet fejtett ki — *Steiner József Márk* elnök, *Fögléin Ferencz*, *Majsai György*, *Pollermann Ferencz*, *Bekes Mihály*, *Praymayer József*, *Steiner Lőrincz* és *Vesztergombi János* állanak.

Közgazdasági tanulmány. A dunántúli arató- és munkássztrájkokról írt tanulmányt Brázovay Kálmán s azon meggyőződéseknek ad kifejezést, hogy szocialista izgatás okozta a sztrájkot közvetlenül, de alapok az elégedetlenség volt, a fizet igen figyelemre méltó tanulmány. Ára 60 fillér; megrendelhető a szerzőnél, Budapest VIII. Baross-utca 13, szám alatt, a pénz előleges beküldésével.

1906. sz.

1906.

Pályázati hirdetés.

Tolna községben üresedésbe jött

segédjegyzői állásra

pályázatot hirdetek.

Fizetés: Tolna község pénztárából 730 korona, mely az állam által 1000 koronára egészítetik ki.

Felhívom a pályázni kívánókat, miszerint az 1900. évi XX. t.-cz. 3. §-ában előírt minősítéstüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket **folyó hó 30-ig** hozzám benyujtsák.

A választás idejét később fogom kitűzni.

Szekszárd, 1906 március 20.

Bajó Pál

főszolgabíró.

Munkásviszonyok — kivándorlás.

Tolnavármegye alispánja, a közgyűlés elé terjesztett jelentésében, a következőkben tárgyalja Tolnavármegye munkásviszonyait s az ezt nagyban befolyásoló kivándorlást: Munkásviszonyaink a múlt évben lezajlott mozgalmakkal még nem konszolidálódtak, a munkáskérdés nem került le a napirendről; sőt a munkások szervezkedése folytán aktualitása növekedett és a komoly következmények elhárítása úgy a hatóság, mint a gazdaság fokozott éberségét igényeli. Az aratómunkások túlzott követelése és a munkaadók ezzel szemben tartózkodó magatartása következtében nem volt lehetséges, hogy az aratási és egyéb időszakos munkák biztosítása a régi időtől szokásban volt téli időszak alatt szerződésileg mindenütt biztosítottassék és még ma is számos gazdaság van aratószerződés nélkül. A legkövetkezőbb óvintézkedések lesznek megteendőek az aratási munka zavartalan teljesítésének biztosítására. Munkásviszonyainkat kedvezőtlenül befolyásolja a még mindig nagy mértékben tartó kivándorlási mozgalom is. Míg a múlt év két első hónapjában 1346 külföldi utlevél voltam kénytelen kiadni, addig a folyó év első két hónapjában 1177-re szállott le a kiadott utlevelek száma. A csekély mérvű javulást jelentő csökkenés tehát 169; de ezen csekély javulást is szomorúan ellensúlyozza az a körülmény, hogy a folyó évben kivándorlottak között igen sok a gyermek és az asszony, kik a külföldön már végleg letelepedett családapákat követve, visszatérési szándék nélkül hagyták el a hazát. Az ideai kivándorlottak közül 528 távozott Amerikába, 606 Németországba. A kivándorlás okait gazdasági viszonyainknak sajnálatos pangására, az általános polgáriasság által a munkások közötti megnövekedett igényeknek fokozottságára és részben a mind általánosabbá váló meggazdagodási vágyra vezethetünk vissza. Ezen immár veszélyes, szinte népvándorlási jellegű mozgalom feltartóztatására nem tudok más orvosságot elképzelni, mint a jelenlegi válságos viszonyokból való békés kibontakozást és a keresetforrásoknak közmunkák és magánvállalatok létesítése útján való szaporítását és ezek által a munkásoknak állandó és megfelelő bér melletti foglalkoztatásának biztosítását.

Államsegély a gazdasági egyesületeknek. A m. kir. földművelésügyi miniszter a tolnamegyei gazdasági egyesületnek állatdíjazásra 2000 korona államsegélyt utalványozott.

Szerkesztői üzenetek.

Fogadják mindazok, a kik a március 15-iki hazafias ünnepségekről tudósítást küldeni szivesek voltak — értesítéseikért hálás köszönetünket. Nagyon kérjük, hogy hazafias ünnepségekről, s más közérdekű eseményekről ezután is sziveskedjenek bennünket értesíteni.

Cziterázni

tanításhoz tanítót keresek. — Czim a kiadóhivatalban.

Eladó bikák.

Az ózsáki gazdaságban 8 drb 1 $\frac{1}{4}$ —1 $\frac{1}{2}$ éves **siementhali bonyhádi tenyészbika** eladó. Venni szándékozók forduljanak az intézőséghez Ózsák-pusztá; posta: **Szekszárd.**

3-3

A „Mészárosok és Hentesek Lapja” és „Állatkereskedelmi Ujság” kiadásában megjelent a

Vásári zsebnaptár

Husipari és állatforgalmi évkönyv 1906-ra

és az előfizetők az idén is **teljesen ingyen** kapják meg. Tartalmazza: A fontosabb országos és havi, valamint heti állatvásárokat az év minden napjára pontosan átszámítva. — A fontosabb állategészségügyi rendelkezéseket, az év folyamán felmerült újításokkal kibővítve. A fontosabb állatforgalmi tudnivalókat. A magyar és a külföldi állatpiacok kivélti módosításait és az üzletszokásokat. A szavatossági időhatárokat. A fővárosi állatvásárok szabályait és díjait. A vágóhídi és husvizsgálati szabályokat. A fogyasztási adót. Az ipartörvénynek a husiparra vonatkozó rendelkezéseit. Továbbá a husipar és állatforgalom körébe tartozó összes tudnivalókat, jegyzékeplőt stb.

Előfizetési ára: félfévre 6 kor. Az Évkönyvet csak **előfizetők** kaphatják meg, könyvpiacon egyáltalán nem kerül.

A „Mészárosok és Hentesek Lapja” és „Állatkereskedelmi Ujság” kiadóhivatala Budapest, IX., Ferencz-kört 13. sz. alatt van.

9-9

BÁTER JÁNOS

KÖNYVNYOMDÁJA

tízlethelyiségét f. évi április hó 24-től

a Kaszinó
 Bazár-épületébe

helyezi át,

hol minden e szakba vágó munkák izléses kivitelben, jutányos áron a legrövidebb idő alatt készíttetnek.

Hidjai gazdaságban

Tolnamegye, u. p. Szedres

4, a gazdasági egyesület által alkalmassá talált siementhali bonyhádi keresztezésű 1 $\frac{1}{2}$ —2 éves bika eladó. Vevők forduljanak a gazdasági intézőséghez.

2-3

796. szám.

Simontornyai járás főszolgabírája.

1906.

Árlejtési hirdetmény.

Alulírott járási főszolgabíró Tolnavármegye közigazgatási bizottságának 456/1906. számú határozata alapján Medina községben 10,000 korona költség-előirányzattal felépítendő

községi elemi iskolára

árlejtést hirdetek.

Írásbeli zárt ajánlatok **folyó évi márczius hó 29-én d. u. 5 óráig** hivatalomhoz nyújthatók be. Hiányos, vagy elkészen érkezett ajánlatokat figyelembe venni nem fogok. Az előirányzati összeg 10%-a mint bánatpénz **márczius 29-ig Medina község pénztárába** lesz befizetendő.

A beérkezett ajánlatok **folyó évi márczius 30-án délelőtt 10 órakor** fognak Medina község házában felbontatni és az építkezés kiadása iránti szerződés megkötötté.

Az építkezésre vonatkozó tervek és költségvetések hivatalomnál megtekinthetők.

Gyöng, 1906 márczius 8-án.

Báró Jeszenszky György
főszolgabíró.

2-2

A szekszárdi tejszövetkezet mérlege

1905. évi december 31-én.

Vagyon			Teher				
	K	f		K	f		
38	Pénzkészlet 1905. évi december 31-én	490	41	2	Üzletrészek 387 á 40 K	15480	—
40	Tolnamegyei takaré- és hitelbanknál elhelyezve	1000	—	35	Tartalékalap 387 üzletrész után á 3 K	1161	—
9	Szövetkezeti ház értéke	6399	73	5	Házfenntartási alap	152	66
10	Gépek és felszerelés értéke	8018	92	6	Letét óvadékok	250	—
36	Ládák értéke	6	50		Nyereség: a tartalékalapra	69.54	K
46	Tejtermékekben készlet 1905. december 31-ig	28	—		gépek és felszerelés avulására	348.50	K
12	Letétek (b-tét könyvecskék)	250	—		a tagok közt 260006 liter tej után a szállítási arányában fizetendő á 1/2 fill.	1300.03	K
13	Államkincstárnál óvadék	50	—			1718	07
47	Vevők tartozásai	726	50				
48	Tagok (üzlet részek)	1551	23				
42	tehenoltási és biztosítási díjért	240	44				
		18761	73			18761	73

Szekszárd, 1906 február hó 11-én.

Cservény Lukács,
titkár.

Stáiner József Márkvárt,
elnök.

Bekes Mihály,
pénztárnok.

Füglein Ferencz,
igazg. tag.

Prantner János,
igazg. tag.

A mérleget a könyvekkel és számlákkal összehasonlítva, azt teljesen helyesnek találtuk:

Szullmán György,
felügyelő-bizottsági tag.

Kelecsényi Ambró,
felügyelő-bizottsági elnök.

Steiner György,
felügyelő-bizottsági tag.

Fischl Lajos butor- és épület-asz-
talos, a „Pirnitzer József és Fiai“
kereskedők házában tart dus raktárt
a legújabb és legmodernebb buto-
rokból, szalon-, ebédlő- és iroda-
berendezésekből, részletfizetésekre is.
Azonkívül nagy raktárt tart vas-
butorokból. Asztalos-munkák a leg-
gyorsabban, jutányos áron készülnek.

Női kalap-divatterem
Szekszárd, Széchenyi-utca.

Kalap-divatkülönlegességek bécsi és
párisi modellekben; — menyasszonyi
koszorúk és fátjolok; gyászkalapok
és fátjolok, szalagok, virágok és egyéb
díszes különlegességek Nagy raktár
gyászkalapokban.

Fránek Jánosné divatárusnő.

68 sz.
1906.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi
LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré
teszi, hogy a debreczeni kir. törvényszék 1905. évi
9357 számú végzése következtében Szilágyi Imre
ügyvéd által képviselt Takarék és hitelintézet
részvény társaság javára, Gyuk Ferencz ellen
1160 kor. s jár. erejéig 1905 évi augus tus hó
10-én fogantatosított kielégítés végrehajtás útján le-
és felülfoglalt és 991 koronára becsült szoba bu-
torokból álló ingóságok nyilvános árverésen el-
adtnak.

Mely árverésnek a szekszárdi kir. bíróság
VII. 206/5 számú végzése folytán 1160 kor. —
fill. tökéketelés, ennek a végzések szerint járó
6% kamatai és eddig összesen a bíróság már
megállapított költségek erejéig lefizetve 300 korona,
Szekszárdon alperes lakán leendő eszközlésére
**1906. évi márczius hó 26-ik napjának
d. u. 5 órája** határidőül kütüzetik és ahhoz a
venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg,
hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107.
és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a
legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.
Kelt Szekszárdon, 1906. évi márczius hó 4-ik
napján.

Mányoky,
kir. bír. végrehajtó

Egyszeri átsimítás

Schicht-szappannal

(Szarvas vagy kulcsszappan)

pótol

1-1

Kétszeri átsimítást közönséges szappannal.

Schicht-szappan a legjobb és használatban a legolcsóbb.

Több éven át kipróbált, teljesen megbízható s a fájdalmak
megszüntetésére kitünőnek bizonyult készítmény a

KORONA SZESZ

mely biztosan és gyökeresen gyógyít **köszvényt, csuzt, rheumát**
és egyéb meghűlésből eredő különféle fájdalmakat. — Kitünő
gyógyhatását több ezer elismerő levél bizonyítja.

Egy üveg ára 1 korona.

A londoni, párisi és berlini nemze-közi kiállításon díszoklevéllel, arany éremmel és
aranykereszttel kitüntetve.

Készíti: **Remetey Dezső** gyógyszerész, Turkevén.

Tolnamegyei főelárusító:

Kiss Pál fűszerkereskedő Pakson,

a ki 5 üveg egyszeri rendelésénél bérmentve szállítja a megye területén bár-
mely városba vagy községbe. — **Gyógyszerész és kereskedő urak mint ismét-**
eladók arengedményben részesülnek.

24-52

A legújabb fűtő és fájdalomcsillapító bedör-
szőlő szer az

Universál-Fluid (Illatos
növény-esencia)

Csuz, köszvény, rheumatikus szaggatások, fog- és
fejfájás stb. ellen orvosilag ajánlva.

A kimerült, lankadt izmokat és idegeket felüdíti
és erősíti.

Ára egy decis üvegnek 1 kor. 50 fill. 3 üveg ren-
delés postaköltségmentes. Egy kis próbaüveg ára 40 fill.
6 kis üveg ára 3 kor., 12 kis üveg 5 kor., postakölt-
ségmentesen. Egy kis próbaüveget 20 fill. bélyeg bekül-
dése mellett minden költség nélkül kívánatra ingyen
küld az **Universál-Fluid** egyedüli készítője:

Skribanek K. gyógyszerháza a „Vörös kereszt“-hez
Temesvár, Holló-Hunyadi-ut sarok.

22-52

Villamos és gőzerőre berendezett gyár-
távról sem képes oly olcsón finom és jó
hangszert szállítani, mint

Reményi Mihály

a magyar királyi zene-akadémia házi hang-
szer készítője, azért ne vásároljon semmi-
féle hangszert, legyen az hegedű, gor-
donka, cimbalom, harmonium, harmonika,
fa- vagy rézfúvó hangszér, hur stb. stb.,
míg **REMÉNYI** legújabb ábrákkal ellátott
képe árjegyzékét át nem olvasta, mely
ingyen és bérmentve küldetik **Budapest-
ről, Király-utca 58. sz.** Zenekarok teljes
felszerelése a legolcsóbb árákon. Külön
költségvetés díjtalanul. — **Kivétel a világ
minden részébe nagyban és kicsinyben,
Zongorák és cimbalomok hangolása és
javítása. Az összes hangszerek javítása
szakszertűen és olcsón.**

22-52

Hirdetések

jutányos áron vételnek fel lapunk kiadóhivatalá au.

Nincsen betegség háznál,

ha meghozatja a híres

KIRÁLY-BALZSAMOT,

a balzsamok királyát, mely minden betegség ellen egyedüli
biztos szer; ezen híres balzsam által megakadályozza a fő-
fájást, köszvényt, csuzt, rheumát, fog- és hátfájást, lábszag-
gatást, kölköt, gyomor-fájást, szóval minden betegségnek
egyedüli biztos orvossága a híres Király-balzsam, tehát szük-
séges, hogy minden háznál készletben legyen. Egy nagy
üveg 2 korona 55 fillér, 3 üveg 6 korona 55 fillér, bérmentve,
utánvétellel.

Grósz-Nagy Ferencz

Kapható:
gyógyszerésznél Debreczen, Kossuth Lajos-utca. Budapestén:
Török József gyógyszerházaiban, Király-utca 12. Ugyancsak
ezen szerrel megrendelhető az egész országban elismert
híres hajdusági bajuszpedró, melyről a
debb idő alatt a legszebb bajusz nyerhető, 3 doboz 2 korona
15 fillér bérmentve, utánvétellel.

22-52

Levélpapírok
egyszerű és gyönyörű díszdobozokban
a legolcsóbb áron szereshetők be
BÁTER JÁNOS
könyvnyomdájában
SZEKSZÁRDON

Ha köszvényben, reumában szenved,
ne kísérletezzen semmiféle szerrel, hanem vegyen egy üveg

Dr. Fleisch-féle köszvény-szeszt,

mely csuzt, köszvényt, reumát, kéz-, láb-, hát- és derék-
fájást, kezek és lábak gyengeségét, ütés, erőltetés, rándulás,
ízülekből származó fájdalmakat és daganatokat biztosab-
ban gyógyít, mint bármely más külső vagy belső gyógyszer.
Hatása a legrövidebb idő alatt észlelhető, még a legrövidebb
hajókna is, melyeknek sem fürdő, sem gyógyszer nem hasz-
nált. Kapható a feltalálónál és egyedüli készítőnél:

Dr. FLEISCH EMIL

„Magyar Korona“ gyógyszerházaiban
Győr, Baross-ut 24. szám.

Budapesti főraktár: Török József gyógyszerházaiban
Budapest, VI., Király-u. 12. és Andrassy-ut 26.

Másfél deciliteres üveg ára 2 korona. Huzamosabb haszná-
latra való „Császári“ üveg ára 5 korona, 3 kis, vagy 2 „Csá-
ládi“ üveg rendelésénél bérmentve utánvétellel küldjük.

22-52

Részletfizetésre

porcellán és üveg szervizek, lámpák, china ezüst. Kétszer
képes színes arlap ingyen. Ugyanott utazók felszerelések, kik
vendéglátókat, kereskedőket és bentosokat látogatnak, híres
szegedi paprika eladásával sokat kereshetnek. 1 kilo világíró
szegedi paprika 3 fnt utánvétellel.

Ivánkovits Károly és Fia Szegeden.

22-52

Pénzkölcsön!

Házakra, földbirtokokra I., II. helyre olesó feltételek mellett, valamint személyhitelt kezes nélkül is 200 koronától feljebb mindenféle állásu egyénnek 4 korona havi törlesztésre gyorsan és olesón közvetít cöskői Várady Lajos Budapest, Kerepesi-ut 62. — Bővebb felvilágosítással azonnal szolgálók válaszbélyeg ellenében. 35—52

1690 szám.
tk. 1906.

Árverési hirdetményi kivonat.

A tamási-i kir. jbiróság, mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Pék Józsefné szül. Csonka Katalin simontornyai lakos végrehajtónak, **Csonka János pinczehelyi lakos végrehajtást szenvedett elleni** végrehajtási ügyében 1333 kor. 33 1/3 fillér tőke, ennek 1902. évi február hó 25-ik napjától számítandó 5% kamatai 151 kor. 08 fillér per- és végrehajtási már megállapított ugy 21 kor. 45 fillérben ezuttal megállapított költségek kielégítése céljából a szekszárdi kir. törvényszék a tamási-i kir. jbiróság területén levő a pinczehelyi 1835 számú tjkvben A. + 2 sorszám 23/C. hrszámú ingatlan 800 kor. kikiáltási árban **1906. évi június hó 18 napjának d. e, 10 órakor** Pinczehely község házánál végrehajtató vagy helyettese közbenjötté esetében megtartandó árverésen el fog adatni.

Figyelmeztetnek a venni szándékozók, hogy az árverés megtartása előtt a fenti kikiáltási ár 10%-át bánatpénz fejében letenni s a vételárt 3 egyenlő részletben 6% kamatokkal együtt a tamási-i kir. adóhivatalnál, mint letéti pénztárnál lefizetni kötelesek, végre, hogy az árverési feltételek a hivatalos órák alatt alulirt telekkönyvi hivatalnál, ugy Pinczehely község házánál megtekintethetők.

Tamásiban a kir. jbiróságnál, mint telekkönyvi hatóságnál 1906. évi márczius hó 5-én.

Várady,
kir. járásbíró.

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodáhatása ellenszenvessé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí, mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békitette ki ismét, sok-sok ezer férfit a szegény és becstelenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Tömerdek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják, egy próba adagot és egy köszönő irásokkal telt könyvet díj- és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezessékünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan. 43—52

INGYEN PRÓBA 569. sz.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek.
(Levelek 25 fillér, lev.-lapok 10 fillérre bérmentesítendőek.)

COZA INSTITUTE
(Dept. 569),
62, Chancery Lane,
London, Anglia.

Mit igyunk?

Bort és vizet, de csakis

BORSZÉKI GYÓGY-BORVIZET

amely a legegészségesebb és legkellemesebb üdítő ital talán az egész világon!

Kincses Erdély adja, de egész hazánk büszkesége ez a kellemes összetételű víz, amely kivivta a külföld bámulatát is.

Fájdalom, a szállítás okozta nehézségek miatt eddig csak jó drágán volt beszerezhető, így a nagyközönség az értéktelenebb, de olesó kulforrások vizét kapkodta, vagy pedig mesterséges vizet ivott.

De most a borvizek királya elfoglalja megillető helyét.

Hallatlan olcsó árak, óriási kedvezmény, — ihatja ur, szegény!

Egyedüli főelárusító vidékünkön

Kiss Pál paksi fűszerkereskedő,

aki azonban ebből a pompás üdítő italból minden nagyobb községben állandó raktárt létesít.

Igyunk hát borszékit!

1 1/10 literes palaczk	1 literes palaczk	1/2 literes palaczk
48 fillér.	40 fillér.	30 fillér.

A régi áraknál majdnem felényivel olcsóbb! Vendéglősöknek és nagyban vásárlóknak még nagyobb kedvezmény. Az üres palaczkokat az elárusítók visszavásárolják!

Szekszárdi főeladás: **Ferdinánd Antal és fiainál.** Tolnán **Trutzer S. és Társa,** Dunaszentgyörgyön **Kálmán Dániel,** Dunaföldváron **Schwendtner Ferencz,** Faddon özv. **Ékes Edéné** fűszerkereskedőknél.

35—52

BÁTER JÁNOS KÖNYVNYOMDÁJA SZEKSZÁRD.

Készít a legrövidebb idő alatt izléses, tiszta kivitelű

NYOMTATVÁNYOKAT,

u. m.: számlákat, körleveleket, műveket, falragaszokat

és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabb árban.

Kerékpárosok!

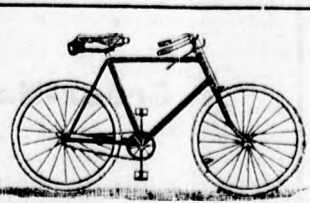
Mi nem hirdetünk árleszállítást, mert mi mindenkor **a legolcsóbb árakon adjuk kiváló, elsőrangú gyártmányu**

STYRIA és DEMOKRATA kerékpárjainkat

2 évi jótállással.

A legjobb angol anyagból készült **kerékpár alkatrészeket** a legolcsóbb árakon szállítjuk. — Kerékpárgummik nagy választékban, jótállással. — **Nagy javítóműhely.** — A világhírű „PUCH” motorkerékpárok kizárólagos raktára.

Minden rendszerű családi és iparos **varrógépek** nagy raktára és javító műhelye. — Kérjen ingyen árjegyzéket!

MÜLLER TESTVÉREK

műgépészek

38—38

SZEKSZÁRD, Kaszinó-bazár.

Szekszárd, 1906. Nyomatott Báter János könyvnyomdájában.